

**UCHWAŁA NR XVIII/113/25
RADY GMINY LASOWICE WIELKIE**

z dnia 24 września 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lasowice Wielkie
na lata 2025-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 16b ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 620 z późn. zm.) Rada Gminy Lasowice Wielkie uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lasowice Wielkie na lata 2025-2030, zwaną dalej „Strategią”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Strategia określa warunki działań oraz cele w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniając diagnozę lokalnych potrzeb oraz dostępne zasoby.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lasowice Wielkie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Rajmund Kinder



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Lasowice Wielkie na lata 2025–2030

Spis treści

Wstęp	4
Położenie gminy	11
Polityka mieszkaniowa	14
Ochrona zdrowia	15
Oświata	16
Kultura i sport	18
Organizacje pozarządowe	20
Pomoc społeczna	24
Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe	28
Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	30
Świadczenia społeczne i źródła utrzymania	32
Ubóstwo	33
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	35
Bezrobocie	37
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa	38
Uzależnienia	41
Przemoc domowa	44
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych	50
Podstawowe problemy społeczne w opinii pełnoletnich mieszkańców	50
Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej	53
Dzieci i młodzież szkolna	54
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	59
CZĘŚĆ ANALITYCZNA	62
Analiza SWOT	62
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	66

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	66
Cele i kierunki działań	66
Monitoring i ewaluacja	81
Źródła finansowania	83
Spis tabel.....	84
Spis wykresów	84

Wstęp

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzającą do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa- utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategie rozwiązywania problemów społecznych, zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, mają dotyczyć programów pomocy społecznej, profilaktyki, a także rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w danej społeczności. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, a także dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie².

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - ✓ celów strategicznych projektowanych zmian,
 - ✓ kierunków niezbędnych działań,
 - ✓ sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - ✓ wskaźników realizacji działań.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- a) diagnostycznej,
- b) analitycznej,
- c) programowej.

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

² Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (dalej: Ustawa o pomocy społecznej), art. 17.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje o jednostce oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych z przywołaniem danych empirycznych.

Część analityczna porządkuje informacje o danej gminie, które udało się zgromadzić na etapie diagnozy. Część programowa obejmuje opracowanie założeń, które przekładają się na wizję, a następnie misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę do opracowania konkretnych działań lub zadań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji³.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Lasowice Wielkie na lata 2025-2030 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia Demograficzna 2040;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- ✓ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ✓ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- ✓ Krajowy Plan Odbudowy;
- ✓ Program Dostępność Plus 2018-2025;
- ✓ Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

³ *Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna, Lublin 2021, s. 15- 16.*

- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ ustawa o samorządzie gminnym,
- ✓ ustawa o samorządzie powiatowym,
- ✓ ustawa o pomocy społecznej,
- ✓ ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ✓ ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- ✓ ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ ustawa o ekonomii społecznej,
- ✓ ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ✓ ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ✓ ustawa Prawo oświatowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Lasowice Wielkie uwzględniła w swojej treści zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, takich jak:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego – Opolskie 2030,
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie kluczborskim na lata 2023-2030,
- ✓ Strategia Rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030,
- ✓ Gminny Program Wspierania Rodziny dla Lasowic Wielkich,
- ✓ Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Lasowice Wielkie na lata 2024-2027,
- ✓ Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Interesariuszami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są wszystkie strony, które mają poglądy, punkty widzenia lub wymagania oraz mogą lub mają wpływ w sposób bezpośredni lub pośredni na cały system, część systemu lub na określone działania w systemie. W niniejszym dokumencie interesariusze Strategii zostali pogrupowani według następującego schematu:

- **interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych** – są to podmioty potencjalnie zaangażowane w opracowanie oraz we wdrażanie strategii;
- **interesariusze, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych** – są to osoby, rodziny i grupy społeczne będące beneficjentami podejmowanych działań;
- **interesariusze, których działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczą jedynie w sposób pośredni** – są to osoby, rodziny bądź instytucje, do których działania nie są bezpośrednio kierowane, ale w pewnym zakresie dotyczą ich skutki tych działań.

Tabela 1 Matryca interesariuszy gminy Lasowice Wielkie

	Charakterystyka interesariuszy z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	Stopień zaangażowania w opracowanie oraz realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wójt Gminy, ✓ Rada Gminy, ✓ Urząd Gminy, ✓ pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ✓ członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ✓ członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, ✓ podmioty ekonomii społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Współpraca w zakresie dostarczania aktualnych danych statystycznych, ✓ współpraca w opracowaniu diagnozy, analizy SWOT, identyfikacji problemów społecznych itd., ✓ współudział w konstruowaniu, wyznaczaniu celów strategicznych i kierunków działań i ich realizacja, ✓ współudział w partycypacji społecznej i konsultacjach Strategii, ✓ zapewnienie aktywnego

		udziału interesariuszy w procesie opracowania, wdrażania i monitorowania dokumentu strategicznego.
Interesariusze, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym ✓ Osoby i rodziny, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości w tym: osoby ubogie, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne, beneficjenci rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, ofiary i sprawcy przemocy w rodzinie, osoby uzależnione i współuzależnione itd. 	<p>Zaangażowanie w tworzenie, ewaluację i wdrażanie działań kierowanych do poszczególnych grup mieszkańców obciążonych lub zagrożonych zdiagnozowanymi problemami społecznymi w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prawo głosu w sprawie działań strategicznych, z których mają korzystać, ✓ możliwość zgłaszania potrzeb beneficjentów działań strategicznych, ✓ prawo uczestniczenia w dyskusji na każdym etapie tworzenia dokumentu strategicznego, ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
Interesariusze, których działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczą jedynie w sposób pośredni	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wszyscy mieszkańcy gminy ✓ podmioty gospodarcze. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zainteresowanie wdrożeniem działań strategicznych i rozwiązywaniem problemów społecznych; ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ✓ identyfikacja z celami

		strategicznymi, ✓ przekazywanie dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy, ✓ aktywne uczestnictwo w promowaniu zasad odpowiedzialności społecznej.
--	--	--

Źródło: opracowanie własne

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Lasowice Wielkie na lata 2025-2030 jest zidentyfikowanie głównych problemów społecznych na terenie gminy i skuteczne ich rozwiązywanie jak i przeciwdziałanie w przyszłości oraz zacieśnianie współpracy z podmiotami ze sfery działalności społecznej.

Część diagnostyczna



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Lasowice Wielkie na lata 2025-2030

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Położenie gminy

Gmina Lasowice Wielkie jest gminą wiejską położoną w województwie opolskim, w powiecie kluczborskim, oddalona jest o ok. 40 km. od stolicy woj. miasta Opola oraz o ok. 8 km. od stolicy pow. czyli Kluczborka. Gmina Lasowice Wielkie sąsiaduje w sumie z sześcioma gminami tj.:

- od północy z gminą Kluczbork (powiat kluczborski);
- od wschodu z gminą Olesno (powiat oleski);
- od południowego wschodu z gminą Zębowice (powiat oleski);
- od południa z gminami: Turawa i Łubniany (powiat opolski);
- od zachodu zaś z gminą Murów (powiat opolski).

Gmina Lasowice Wielkie z racji swojego położenia administracyjnego znajdują się w obszarze oddziaływania miast takich jak Kluczbork czy Olesno, będącymi istotnymi ośrodkami w tej części geograficznej o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Stanowią różnorodne zaplecze usług takich jak np. administracja publiczna, zdrowotna czy kulturalna. Ponadto dysponują one znaczącym i istotnym rynkiem pracy również dla mieszkańców z gminy Lasowice Wielkie jak również pełnią istotną funkcję z punktu widzenia tzw. turystyki weekendowej. Główna koncentracja podstawowych usług publicznych oraz znaczna część sektora rolniczego, który w dużej mierze stanowi główne źródło dochodu mieszkańców, skoncentrowana jest w centralnej części gminy we wsi Lasowice Wielkie. W miejscowości ponadto siedzibę mają władze lokalne gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna, a dopełnieniem systemu są placówki edukacyjne w postaci przedszkoli oraz szkół podstawowych.

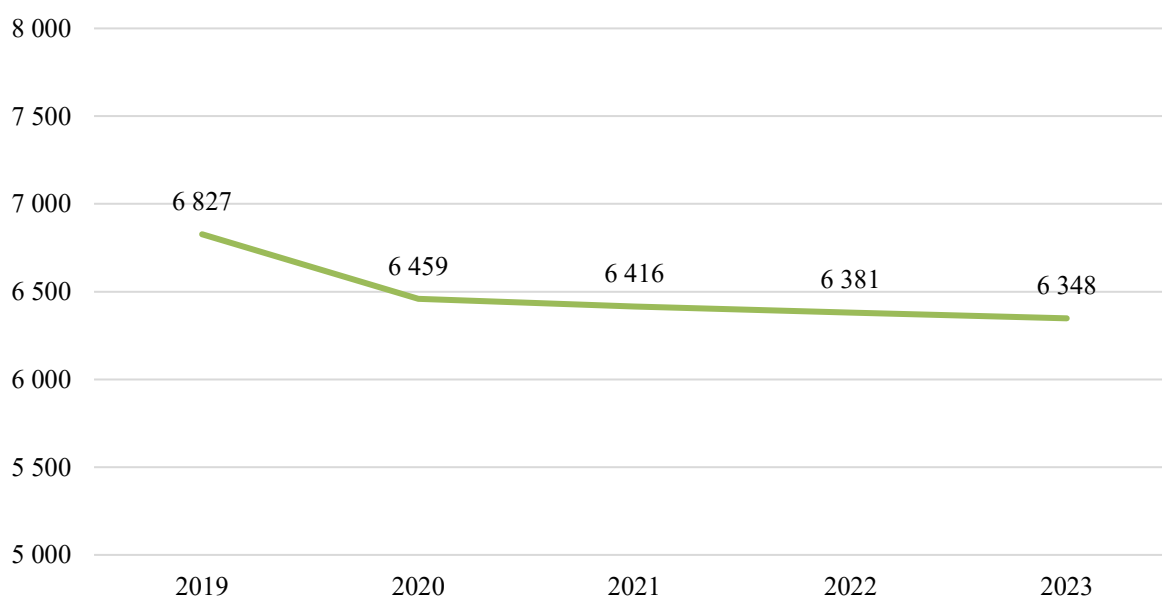
Powierzchnia gminy wynosi 21,040 ha (211 km²), z czego lasy obejmują powierzchnię 12,799 ha, użytki rolne stanowią 7 569 ha. Teren gminy zdominowany jest przez zabudowę wiejską ukształtowaną w formie zabudowy ulicowej jednorodzinnej oraz zagrodowej, natomiast niewielki procent stanowi zabudowa rozproszona, kolonijna. Na terenie gminy wyróżnić można główne rodzaje obiektów do, których zaliczamy: obiekty mieszkalne, obiekty użyteczności publicznej m.in. szkoły, przedszkola, remizy OSP, obiekty infrastruktury turystycznej takie jak gospodarstwa agroturystyczne oraz obiekty handlowe, usługowe i przemysłowe, które stanowią integralną część gospodarki lokalnej. Przez teren gminy swój bieg mają rzeki prawobrzeżnego dorzecza środkowej Odry; Bogacica, Budkowiczanka i Stobrawa. Ponad 60% terenów leśnych w gminie stanowi obszar chronionego krajobrazu Lasy

Stobrowsko-Turawskie wśród, którego znajdują się rezerваты przyrody Kamieniec i Smolnik w Szumiradzie, w części podtorfione Jezioro Czarne (Czarny Staw) w Lasowicach Małych, użytki ekologiczne w Tułach i w Chudobie oraz pojedyncze drzewa mające status pomników przyrody. Gmina administracyjnie podzielona jest na 13 sołectw; Chocianowice, Chudoba, Ciarka, Gronowice, Jasienie, Laskowice, Lasowice Małe, Lasowice Wielkie, Oś, Szumirad, Trzebiszyn, Tuły, Wędrynia. Gmina jest również miejscem gdzie na jej terenie znajdują się liczne zabytki, do których należą; kościoły katolickie – drewniane w Chocianowicach, Laskowicach, Lasowicach Małych, Lasowicach Wielkich i Wędryni oraz murowane w Chudobie, Gronowicach, Jasieniu, Ciarce, Chocianowicach, Tułach, kościół ewangelicki w Lasowicach Wielkich i kaplica ewangelicka w Lasowicach Małych, młyn w Tułach. Wszystkie kościoły drewniane znajdują się na Szlaku Drewnianego Budownictwa Sakralnego. Na terenie gminy ponadto znajdują się baza noclegowa. Motel w Szumiradzie, gospodarstwo agroturystyczne w Chocianowicach.

Demografia

Gmina Lasowice Wielkie wg danych opracowanych przez Bank Danych Lokalnych (GUS) w 2023 r. Liczyła 6 348 mieszkańców. W analizowanym okresie lat 2019-2023 w gminie zauważalna jest tendencja spadkowa liczby ludności. Największy spadek w tym okresie odnotowano między 2019 a 2020 r.

Wykres 1 Liczba ludności gminy Lasowice Wielkie w latach 2019-2023



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Kolejnym wskaźnikiem opisującym sytuację demograficzną gminy jest podział wg ekonomicznych grup wieku ludności wyrażonych w procentach (%). W przedstawionej poniżej tabeli nr 2 został przedstawiony podział na trzy generalne grupy wiekowe w okresie lat 2019–2023. Największy udział w społeczeństwie gminy stanowi grupa ludności w wieku produkcyjnym, która w 2023 r. wyniosła wówczas 63,3% całej populacji mieszkańców gminy. W analizowanym okresie udział w tej grupie ludności z każdym kolejnym rokiem malał. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminie w 2023 r. wynosiła 15,5% i stanowi minimalny spadek liczby ludności względem poprzedniego roku w tej grupie wiekowej. Trzecią grupę stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, gdzie w analizowanym okresie wskaźnik ma tendencję wzrostową a w 2023 r. wyniósł on 21,1% co też przekłada się na obraz starzejącego się społeczeństwa gminy i wpisywaniem się w ogólnopolską tendencję wzrostu liczby osób w wieku senioralnym.

Tabela 2 Udział wg ekonomicznych grup wieku w % ludności w gminie Lasowice Wielkie w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Wiek przedprodukcyjny	14,2	15,4	15,6	15,6	15,5
Wiek produkcyjny	66,5	65,1	64,4	63,7	63,3
Wiek poprodukcyjny	19,3	19,5	20,0	20,7	21,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Lasowice Wielkie w 2023 r. odnotowała ujemny przyrost naturalny wynoszący (-4,71) w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. W okresie lat 2021-2023 wskaźnik ten ulegał wahaniom i w każdym kolejnym roku był on na poziomie ujemnym. Pozostałe dane zostały przedstawione w tabeli nr 3.

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Lasowice Wielkie w latach 2021-2023

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2021	7,15	12,12	-4,97
2022	7,51	13,93	-6,42
2023	7,53	12,24	-4,71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Mając obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw w państwach Unii Europejskiej w tym Polsce postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu

Statystycznego do 2025 r. będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilały osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 r. znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek w kolejnych latach osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 r. osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych⁴.

Ujemne saldo przyrostu naturalnego, zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzieży) i zwiększająca w wieku poprodukcyjnym (osoby starszych) wyznaczają obiektywną sytuację demograficzno-społeczną, do której będzie musiała być dopasowana struktura usług społecznych i działań w zakresie polityki społecznej prowadzonej przez lokalne samorzady, gminne i powiatowy.

Polityka mieszkaniowa

Jedną z najważniejszych potrzeb społecznych jest mieszkanie i związana z tym kwestia dostępności mieszkaniowej, w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym zakresie ogromną rolę odgrywa samorząd i jego polityka mieszkaniowa. Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej.

W 2023 r. łączny zasób mieszkaniowy gminy Lasowice Wielkie wynosił w sumie 1 934 mieszkania, gdzie w okresie lat 2021-2023 zauważalne były niewielkie zmiany całkowitej liczby mieszkań (odnotowany niewielki wzrost). Praktycznie stała liczba dostępnych mieszkań na terenie gminy świadczyć może o ugruntowanej sytuacji ekonomicznej biorąc pod uwagę rynek pracy, wynagrodzenia itd. oraz dobrej dostępności i jakości usług publicznych takich jak np. szkoły, ośrodki zdrowia. Wszystkie te elementy mają bezpośrednie przełożenie na dobrą jakość życia w gminie i utrzymanie stałej tendencji w zakresie mieszkalnictwa i mieszkańców.

Z kolei w kwestii mieszkań komunalnych oraz socjalnych brak jest oficjalnych danych czy gmina dysponuje tego typu mieszkaniami dla mieszkańców gminy.

⁴ Główny Urząd Statystyczny, *Sytuacja demograficzna osób starszych i konsekwencje starzenia się ludności Polski w świetle prognozy na lata 2014-2050*, Warszawa 2014.

Tabela 4 Zasób mieszkaniowy gminy Lasowice Wielkie w latach 2021-2023

	Liczba mieszkań ogółem	Mieszkania komunalne	Mieszkania socjalne
2021	1 918	b.d	b.d
2022	1 925	19	b.d
2023	1 934	14	b.d
b.d – brak oficjalnych danych			

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ochrona zdrowia

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzi w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym gdzie każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ✓ ustawa o zakładach opieki zdrowotnej,
- ✓ ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W latach 2020–2023 na terenie gminy Lasowice Wielkie za kwestię opieki zdrowotnej odpowiedzialne były łącznie cztery podmioty świadczące usługi podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej:

- NZOZ „PULS” w Lasowicach Wielkich;
- NZOZ „MEDYK” w Lasowicach Małych;
- Punkt Apteczny Lasowice Małe i Lasowice Wielkie;
- Gabinet stomatologiczny w Lasowicach Małych.

Na terenie gminy nie są świadczone usługi wysokospecjalistycznej opieki medycznej. Najbliżej zlokalizowane jednostki o, których wspomniano wyżej zlokalizowane są i dostępne dla mieszkańców gminy w Kluczborku i Oleśnie. Powiatowe Centrum Zdrowia w Kluczborku dysponuje oddziałami: laryngologicznym, dziecięcym, chirurgii ogólnej, wewnętrznym, ginekologiczno-położniczym z pododdziałem noworodkowym oraz poradnie diabetologiczna, wad postawy, gastroenterologiczna, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, ginekologiczna, profilaktyki chorób piersi, osteoporozy, laryngologiczna, terapii uzależnień

i współzależnienia od alkoholu oraz ośrodek rehabilitacji dla dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego i gabinet rehabilitacji oraz pracownikami z zakresu densytometrii i endoskopii. Uzupełnieniem systemu ochrony zdrowia w gminie jest funkcjonowanie dwóch aptek tj. Apteki Herba w Lasowicach Wielkich oraz Punktu Aptecznego „Zdrowie” w Lasowicach Małych.

Oświata

Na terenie gminy funkcję edukacyjną pełni 6 placówek oświatowych, do których należą:

- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Lasowicach Wielkich Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Lasowicach Wielkich,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Lasowicach Wielkich Szkoła Podstawowa w Chudobie,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Lasowicach Wielkich Szkoła Podstawowa w Laskowicach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Chocianowicach Szkoła Podstawowa w Chocianowicach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Chocianowicach Szkoła Podstawowa w Gronowicach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Chocianowicach Szkoła Podstawowa w Jasieniu.

Na terenie gminy brak jest funkcjonujących żłobków i klubów dziecięcych. Dzieci do lat 3 oraz starsze z terenu gminy podczas przerw świątecznych, ferii zimowych i wakacji pozostają głównie pod opieką rodziny lub prywatnych opiekunek. Na terenie gminy nie funkcjonuje również żadna placówka pełniąca funkcję świetlicy dla dzieci. W 2024 r. władze lokalne zdecydowały o utworzeniu w Lasowicach Wielkich żłobka dla najmłodszych, gdzie do dyspozycji dla rodziców będzie co najmniej 16 miejsc dla najmłodszych. Na moment opracowania dokumentu gmina posiada środki rzędu 700 tys. zł. Żłobek ma powstać nieopodal Urzędu Gminy w Lasowicach Wielkich już pod koniec 2025 r.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lasowicach Wielkich w 2022 r. zatrudniał 41 nauczycieli, 16 pracowników obsługi oraz 4 pracowników administracji.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Chocianowicach w 2022 r. zatrudniał 41 nauczycieli.

Gmina Lasowice Wielkie w 2022 r. realizowała na swoim terenie projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich „Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Granty PPGR”, którego głównym celem było wsparcie rodzin popegeerowskich dzieci

w zakresie dostępności do sprzętu komputerowego oraz dostępu do Internetu. W ramach projektu władze gminy przekazały 3 tablety, 105 laptopy oraz 21 komputery stacjonarne z monitorem, gdzie do każdego tabletu i komputera stacjonarnego dołączone było ponadto oprogramowanie biurowe. Całość projektu wyniosła ponad 410 tys. zł.

Baza placówek oświatowych dostępnych na terenie gminy jest w miarę zaistnienia potrzeb modernizowana i podnoszony jest tym samym standard i poziom nauczania uczniów. Szkoły poza realizacją ustawowych programów nauczania, wdrażają również programy wychowawczo-profilaktyczne, które swoją treścią obejmują również działania o charakterze wychowawczym skierowanym bezpośrednio do uczniów oraz treści i działania praktyczne o tematyce profilaktycznej, które dostosowane są do obecnych potrzeb rozwojowych uczniów. Ich przygotowanie odbywa się na podstawie diagnozy potrzeb i problemów oraz czynników ryzyka ze szczególną uwagą na kwestię dotyczące zjawiska używania substancji niedozwolonych, oraz różnego rodzaju substancji psychotropowych. Wszelkie działania są odpowiednio ukierunkowane w swoim przekazie, dostosowanym do potrzeb uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

W sześciu placówkach oświatowych na terenie gminy znajduje się obecnie 30 oddziałów. W okresie lat 2021-2023 liczba uczniów ulegała niewielkiemu zmniejszeniu i w 2023 r. wyniosła 387 uczniów oraz 62 absolwentach.

Tabela 5 Wskaźniki dotyczące szkolnictwa na terenie gminy

	Oddziały w szkołach	Uczniowie	Absolwenci
2021	33	386	45
2022	31	382	58
2023	30	387	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na terenie gminy funkcjonuje sześć placówek prowadzących zajęcia dla dzieci do lat 6. W 2021 r. liczba dzieci uczęszczających do placówek wynosiła 166, natomiast w 2022 r. liczba wyniosła 187. W 2023 r. liczba dzieci ta zmniejszyła się do poziomu 179 dzieci⁵.

⁵ Dane na podstawie BDL GUS

Kultura i sport

Zadania z zakresu świadczeń usług z zakresu kultury dla mieszkańców pełnią instytucje publiczne funkcjonujące na terenie gminy do, których należą:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Lasowicach Wielkich oraz Filia Biblioteki Gminnej w Laskowicach i Filia Biblioteki Publicznej w Chocianowicach,
- świetlice wiejskie/sale spotkań w Chocianowicach, Gronowicach (dom spotkań członków Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego na Śląsku Opolskim – koło Gronowice), Laskowicach, Tułach, Jasieniu, Trzebiszynie, Lasowicach Wielkich, Chudobie, Wędryni i w Osi.

Z danych za 2023 r. wynika, że na terenie gminy funkcjonowały łącznie:

- 17 stowarzyszeń,
- 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych,
- 7 organizacji działających na rzecz poszczególnych sołectw,
- 3 ludowe zespoły sportowe.

Na terenie gminy organizowane są cykliczne wydarzenia kulturalne m.in.: Regionalne Zawody Dekarzy w Chudobie, Dożynki Gminne. Usługi kulturalne dostępne dla mieszkańców gminy świadczą również instytucje wyższego rzędu (szczebla powiatowego) takie jak Dom Kultury w Kluczborku, Młodzieżowy Dom Kultury, Miejski Dom Kultury w Oleśnie, Teatr Jana Kochanowskiego w Opolu, Opolski Teatr Lalki i Aktora im. Alojzego Smolki, Filharmonia Opolska.

Z danych z raportu o stanie gminy Lasowice Wielkie za rok 2022 opublikowanym w maju 2023 r. odnaleźć można szereg opisów wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, które miały miejsce na terenie gminy, wśród nich można wyróżnić wydarzenia takie jak:

- realizacja lipiec-sierpień 2022 r. w Lasowicach Wielkich projektu pn. „Lasowickie pierogi łączą pokolenia – Jubileusz 25 lat Programu Odnowy Wsi”. Podczas projektu uczestnicy mieli możliwość nauki przygotowania lasowickich i ukraińskich pierogów,
- w dniach 25-26.06.2022 r. w Jasieniu zrealizowano projekt pn. „Działaj Lokalnie”, gdzie m.in. zorganizowano noc świętojańską gdzie w jej trakcie przeprowadzono konkurs na najlepszy wianek. Ponadto uczestnicy mieli możliwość obejrzenia na żywo występu Teatru Tańca i Ruchu z Ogniem Mantikora oraz zawodów wędkarskich. Całość dopełniła rywalizacja w zawodach w „pływaniu na byle czym”,

- 20 sierpnia 2022 r. w Chudobie miała miejsce VII edycja zawodów dekarzy. Rywalizacja drużyn odbywała się na konstrukcjach daszków przygotowanych przez organizatorów,
- 14 sierpnia 2022 r. w Chocianowicach odbywały się zawody w „sianokosach” realizowany przez grupę nieformalną Kosa, Osełka, Kamień. Rywalizacja została podzielona na dwie grupy, poniżej oraz powyżej 50 roku życia. Na zakończenie konkursu odbyła się wspólna zabawa przy muzyce na żywo,
- w 2022 r. w Lasowicach Małych odbył się VIII turniej siatkówki plażowej o puchar sołtysa Lasowic Małych. W rywalizacji udział wzięło 14 zespołów, równolegle podczas turnieju odbył się także pokaz pierwszej pomocy przeprowadzony przez wykwalifikowanego instruktora,
- 18 września 2022 r. w Wędryni przeprowadzono spotkanie nt. Archeologii, bliskim wschodzie i Palmyrze w Syrii, gdzie uczestnicy podczas spotkania mieli możliwość bliższego zapoznania się z tematyką związaną z bliskim wschodem,
- 6-7 września 2022 r. w Laskowicach zorganizowano 2. Piknik Rodzinny pt. „Dzień z życia XVII-wiecznej szlachty i XVIII-wiecznego żołnierza pruskiego”. Dla uczestników przygotowano liczne atrakcje, w tym m.in. pokaz barokowej mody i tańców dworskich czy odlewanie kul armatnich.

Z danych opublikowanych w raporcie o stanie gminy Lasowice Wielkie za rok 2023, opublikowanym w maju 2024 r. odnaleźć można takie przedsięwzięcia jak m.in.:

- organizacja przez stowarzyszenie Miłośników Lasowic Wielkich wycieczki do Głębinowa, Nysy i Niemodlina,
- organizacja przez członków stowarzyszenia na rzecz rozwoju wsi Gronowice konkursu na terenie przedszkola,
- kolejna edycja Nocy Świętojańskiej w dniach 24-26.06.2023 r. w połączeniu z otwarciem nowej Sali wiejskiej. Uczestnicy brali udział w paradzie „Jazda na byle czym” oraz w występach artystycznych,
- utworzenie ekologicznego miejsca dzięki dotacji firmy PKP „Energetyka” Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi „Dla Chudoby”, w którego ramach zamontowano tablicę edukacyjną, ławkę oraz lampę solarną,
- nieformalna grupa „Aromat, olejek, ekstrakt” z Chocianowic w ramach projektu pn. „Czarownicy alchemicy” zorganizowała warsztaty zielarskie, lawendowe oraz warsztaty Mały Chemik dla dzieci w wieku szkolnym,

- organizacja dziewiątej edycji Turnieju Siatkówki Plażowej o Puchar Sołtysa w dniu 12.08.2023 r.,
- organizacja przez stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Laskowice w dniu 20.05.2023 r. wycieczki do Lichenia,
- organizacja pikniku rodzinnego w Trzebiszynie w ramach projektu pn. „Bliżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – III edycja”.

Gmina Lasowice Wielkie oferuje dla swoich mieszkańców dostęp do infrastruktury sportowej wśród, której wyróżnić można m.in.:

- Centrum Sportowe w Gronowicach – posiadające pełnowymiarowe boisko trawiaste i boisko, wielofunkcyjne o nawierzchni z trawy sztucznej,
- pełnowymiarową salę gimnastyczną przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Chocianowicach,
- pełnowymiarowe boisko trawiaste w Chocianowicach,
- boisko ORLIK 2012 przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Lasowicach Wielkich wraz z pełnowymiarowym boiskiem trawiastym,
- boiska sportowe w miejscowościach: Jasienie, Laskowice, Lasowice Małe, Wędrynia,
- sale gimnastyczne przy szkołach w Lasowicach Wielkich.

Gmina może pochwalić się działalnością sportową, gdzie wyróżnić można funkcjonowanie w Ludowych Zespołach Sportowych: LZS Gronowice, LZS Lasowice Wielkie i LZS Chocianowice, ponadto na terenie gminy przeprowadzane są mecze towarzyskie, charytatywne oraz turnieje piłki nożnej. Gmina jest również współorganizatorem imprez sportowych takich jak m.in.: Lokalny Turniej Piłkarski w Chudobie gdzie udział w turnieju skupia się w głównej mierze na drużynach reprezentujących lokalne grupy społeczne z terenu gminy.

Organizacje pozarządowe

W myśl ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej organizacje pozarządowe są podmiotami ekonomii społecznej i uprawnione są do realizacji usług społecznych. Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania

aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Główne różnicowanie Stowarzyszeń wynika zarówno z odmiennych budżetów, czasu istnienia, jak i charakteru podjętej działalności. Jednak ich wspólny mianownik stanowią chęci do działania, aktywność członków, ale przede wszystkim dobre prosperowanie posiadanymi środkami, które uwidacznia się pod postacią realizowanych sukcesywnie inicjatyw i inwestycji.

Gmina Lasowice Wielkie od 2010 r. ściśle współpracuje z organizacjami pozarządowymi, to właśnie w tym roku po raz pierwszy został uchwalony roczny program współpracy Gminy Lasowice Wielkie z organizacjami pozarządowymi. Głównym celem ówczesnego dokumentu jak i późniejszych jest wypełnianie jednego z wielu zadań własnych gminy a mianowicie współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Podejmowane działania w tym zakresie mają bardzo szeroki charakter, począwszy od rozwoju społecznego i kulturowego gminy jak i jej mieszkańców, podnoszenie standardu i jakości życia oraz promocja gminy jako miejsca gdzie warto żyć, inwestować, rozwijać się.

Na terenie gminy funkcjonują 18 stowarzyszeń w tym 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, 7 organizacji działających na rzecz rozwoju wsi w: Chudobie, Laskowicach, Lasowicach Wielkich, Gronowicach, Chocianowicach i Jasieniu oraz 3 Ludowe Zespoły Sportowe – w Gronowicach, Lasowicach Wielkich i Chocianowicach.

W 2022 r. organizacje, stowarzyszenia etc. funkcjonujące na terenie gminy zrealizowały szereg różnych inicjatyw skierowanych do mieszkańców gminy wśród, których wyróżnić można m.in.:

- Stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Laskowice: zorganizowało festyn, gdzie uczestnicy mieli możliwość obejrzenia pokazu Królewsko Pruskiego Regimentu Garnizonowego oraz pokazu musztry czy odlewania kul.
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi „Dla Chudoby” zrealizowało projekt pn., „ Tradycyjnie dbamy o kulturę i tradycje lokalne”, gdzie przeprowadzono rajd rowerowy oraz wyjazd do teatru na spektakl.
- Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Jasienie otrzymało wsparcie finansowe na realizację projektu pn., „Plenerowe Projekcje” w ramach, którego dokonano zakupu namiotu imprezowego gdzie zrealizowano projekcje filmów, seansów teatralnych czy rozgrywek sportowych.

- Ochotnicza Straż Pożarna w Chudobie pozyskała dofinansowanie na realizację zadania - „Międzynarodowa Integracja Wielopokoleniowa”, w ramach, którego przeprowadzono wyjazd na kajaki oraz zajęcia sportowo-ruchowe, a także dokonano zakupu bieżni.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lasowicach Małych otrzymała wsparcie finansowe na rzecz realizacji zadania – Lasowice Małe – wioska kulturą bogata, gdzie włączono się w akcję Narodowego Czytania.
- Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Chocianowice realizowało program pn. „Promocja Gminy i regionu poprzez rozwój muzyki w Wiosce Muzykantów”, gdzie dokonano zakupu zestawu perkusyjnego oraz przeprowadzono warsztaty muzyczne.
- Stowarzyszenie Miłośników Lasowic Wielkich zostało wsparte finansowo na rzecz realizacji zadania pn. „My Słowianie, historia, tradycja, taniec, muzyka, śpiew, kuchnia”.

Z kolei 2023 r. zadania jakie zostały zrealizowane w ramach statutowych działalności poszczególnych stowarzyszeń zostały wyszczególnione poniżej:

- Stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Laskowice w 2023 r. zrealizowało projekt pn. „Bliskie spotkanie z legendami i historią”, gdzie zorganizowano spotkania autorskie, którym motywem przewodnim była historia miejscowości Laskowice.
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi „Dla Chudoby” realizowało zadanie: „Korzystamy z dóbr kultury i tradycji regionu, gdzie zorganizowano rajd rowerowy, wyjście do teatru oraz wycieczkę do muzeum z rejssem po rzece Odra.
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi „Dla Chudoby” realizowało zadanie: „Korzystamy z dóbr kultury i tradycji regionu”, w ramach, którego zaprezentowano twórczość lokalną.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chudobie otrzymała dotację na zadanie „Kultura i tradycja w wieczorny klimacie”, w ramach, którego zorganizowano prelekcję filmów kulturowych, ognisko wraz z biesiadną muzyką.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lasowicach Małych z dotacją na zadanie „Lasowice Małe – wioska z kulturą”, gdzie w ramach, którego zorganizowano Narodowe Czytanie.
- Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Chocianowice realizowało program pn. „Promocja Gminy i regionu poprzez rozwój muzyki w Wiosce Muzykantów”,

w ramach zadania zorganizowano warsztaty wyjazdowe dla członków orkiestry dętej z Chocianowic oraz zajęcia dla dzieci.

- Stowarzyszenie Miłośników Lasowic Wielkich otrzymało wsparcie finansowe na realizację zadania „50 lat minęło...Jubileusz Gminy Lasowice Wielkie”.
- Do innych przedsięwzięć realizowanych wspólnie lub bezpośrednio przez stowarzyszenia i organizację na terenie gminy należały m.in.: dożynki, jarmarki świąteczne, festyny, pikniki, zabawy taneczne, wycieczki krajowe i zagraniczne, zawody wędkarskie, imprezy sportowe oraz spotkania okolicznościowe.

Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy oprócz wsparcia ze strony władz lokalnych gminy aplikują również o środki zewnętrzne m.in. z programów Funduszy Inicjatyw Obywatelskich czy konkursów organizowanych przez Lokalną Grupę Działania „Dolina Stobrawy” z siedzibą w Kluczborku.

Ostatnim oficjalnym unormowaniem prawnym kwestii współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest *UCHWAŁA NR LVIII/441/23 RADY GMINY LASOWICE WIELKIE z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie rocznego programu współpracy gminy Lasowice Wielkie na 2024 rok z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.*

Uchwała za główny cel wyznacza w swojej treści – kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy administracją samorządową a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, służącego do rozpoznawania i zaspokajania potrzeb społecznych w sposób skuteczny i efektywny.

Do celów szczegółowych współpracy wyróżnionych w Uchwale należy:

- poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lasowice Wielkie poprzez tworzenie warunków organizacyjnych do uczestnictwa w infrastrukturze społecznej,
- przygotowanie atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców gminy,
- wspieranie lokalnych przedsięwzięć i inicjatyw oraz działalności organizacji pozarządowych,
- integracja społeczności i podmiotów lokalnych realizujących zadania publiczne,
- prezentacja dorobku organizacji pozarządowych i promowanie ich osiągnięć,
- wzmocnienie potencjału lokalnych organizacji pozarządowych.

Formy współpracy określone w Uchwale to m.in.:

- zlecenie podmiotom Programu realizacji zadań publicznych,
- informowanie o planowanych kierunkach działalności i współdziałania,
- konsultacje z podmiotami programu odpowiednio do zakresu ich kompetencji,
- tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym,
- umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej oraz umowy partnerstwa.

Współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi oparta jest na sześciu głównym zasadach tj.: pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji, jawności. Podmioty współpracy wyróżnione w Uchwale to: Wójt Gminy Lasowice Wielkie, Referat Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy Lasowice Wielkie i Referaty, samodzielne stanowiska pracy Urzędu Gminy w Lasowicach Wielkich.

Zadania priorytetowe wyróżnione w ramach współpracy to:

- pomoc rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji,
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,
- upowszechnianie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej.

Łączna wartość środków finansowych, które zostały skierowane na rzecz realizacji wspomnianych wyżej przedsięwzięć wynosi na 2024 r. 180 000 zł.

Istotnym wnioskiem jest ponowne wyjście naprzeciw oczekiwaniom organizacjom pozarządowym i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego i utworzenie programu współpracy z Nimi w celu większego włączenia społecznego mieszkańców w życie publiczne gminy oraz większego wpływu i możliwości kształtowania otaczającej mieszkańców rzeczywistości.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc

rzeczowa, zasiłki celowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie gminy Lasowice Wielkie zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lasowicach Wielkich. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy domowej,
- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomani,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Na terenie gminy działalność na rzecz pomocy społecznej wypełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lasowicach Wielkich. Głównym celem działalności realizowanym przez Ośrodek jest umożliwienie osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych, losowych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać sami przy wykorzystaniu dostępnych uprawnień, zasobów oraz możliwości. Ponadto innym celem przyświecającym działalności instytucji jest umożliwienie godnego życia osobom będącym w potrzebie oraz podejmowanie działań mających na celu możliwie jak najszybsze i skuteczne usamodzielnienie osobom i rodzinom oraz ich integracja z resztą społeczeństwa.

Pomoc społeczna jest skupiona głównie wokół zadań związanych z przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń, pracy socjalnej, tworzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie sytuacji, które wymagają podjęcia działań z zakresu świadczeń z pomocy społecznej oraz rozwijaniu i tworzeniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy.

Ośrodek realizuje zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, zadania własne gminy, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, realizowane przez gminę zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Do zadań własnych GOPS o charakterze obowiązkowym należą:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W 2023 r. GOPS w Lasowicach Wielkich swoim wsparciem objął 55 gospodarstw domowych co przełożyło się na 103 osoby, które skorzystały ze wsparcia pomocy społecznej świadczonej przez instytucje lokalne. Jednocześnie należy zauważyć, że z każdym kolejnym rokiem liczba beneficjentów pomocy społecznej zmniejsza się.

Tabela 6 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminie Lasowice Wielkie w latach 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej - ogółem	79	74	64	55
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej - ogółem	141	138	125	103

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W ramach działalności z zakresu pomocy społecznej Ośrodek współpracuje z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, innymi Kościołami i związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznych i odrębnych przepisach, celem wywiązywania się z zakresu zadań pomocy społecznej.

Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawno-obyczajowymi. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, takich jak np.: Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych i inne służby.

Nad bezpieczeństwem ludzi oraz utrzymaniem porządku publicznego czuwają funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku, na terenie gminy brak zlokalizowanego posterunku Policji. Policjantem, który oddelegowany jest jako osoba do pierwszego kontaktu jest dzielnicowy. Policjanci z KPP w Kluczborku przeprowadzili w 2023 r. wiele przedsięwzięć w tym również na terenie gminy Lasowice Wielkie. Po za służbowymi obowiązkami i zadaniami wykonywanymi na co dzień, policjanci w ramach ogólnopolskiej akcji „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego” przeprowadzili wzmożone działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego ze szczególnym uwzględnieniem pieszych czy rowerzystów. Ponadto policjanci z powiatowej komendy przeprowadzili również akcję - „Twoje światła – Nasze bezpieczeństwo” oraz „Bezpieczna droga do szkoły”. To tylko, niektóre działania przeprowadzone przez tamtejszą KPP w Kluczborku na terenie gminy skierowane do lokalnej społeczności.

Kwestie bezpieczeństwa publicznego to obok działań funkcjonariuszy Policji również działające 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) w tym 3 należące do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego (KSRG) tj. OSP Jasienie, OSP Chudoba oraz OSP Laskowice. Jednostki OSP z terenu gminy dysponują bazą lokalową tj. remizami strażackimi. Na dzień 31.12.2022 r. do OSP w gminie Lasowice Wielkie należało w sumie 377 członków zwyczajnych, 29 członków honorowych oraz 121 wspierających. Z kolei do 4 Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych należało 54 członków. Na moment opracowywania dokument brak danych za rok 2023.

Jednostki OSP z gminy do działań ratowniczo-gaśniczych dysponują następującym sprzętem:

- ✓ samochody pożarnicze lekkie – 6,
- ✓ samochody pożarnicze średnie – 5,
- ✓ samochody pożarnicze ciężkie – 1 (samochód MAN TGM 18.320 został zakupiony jako samochód średni, natomiast jego parametry powodują, że w podziale bojowym w KP PSP Kluczbork figuruje jako samochód ciężki),
- ✓ samochody operacyjne – 1,
- ✓ quad – 1,
- ✓ sprzęt hydrauliczny ratownictwa drogowego – 6,
- ✓ motopompy pływające – 9,
- ✓ motopompy szlamowe – 9,
- ✓ poduszki ciśnieniowe z osprzętem – 1,
- ✓ torby ratownictwa medycznego – 10,
- ✓ piły do cięcia betonu i stali – 3,
- ✓ radiotelefony samochodowe – 13,
- ✓ radiotelefony nasobne – 39,
- ✓ aparaty oddechowe – 25,
- ✓ system bezprzewodowego alarmowania – 6,
- ✓ alarmowanie sms – 5 jednostek OSP,
- ✓ oraz piły mechaniczne do drewna, radiotelefony przenośne, czujniki bezruchu, agregaty prądotwórcze, agregaty oddymiające, ubrania do pracy w środowisku wodnym. Sprzęt z danych za 2022 r. był wykorzystywany w 123 interwencjach, w tym 31 pożarach, 88 miejscowych zagrożeniach oraz 4 razy w fałszywych zgłoszeniach alarmowych. Na moment opracowywania dokument brak danych za rok 2023.

Dane w tabeli nr 7 przedstawiają miejscowe zagrożenia w gminie Lasowice Wielkie uszeregowane wg rodzaju zagrożeń. W latach 2021-2023 największą liczbę zidentyfikowanych zagrożeń stanowiły zjawisko silnych wiatrów, których łączne w 3 okresie czasu odnotowano na terenie gminy w liczbie 101. Kolejno były to zdarzenia w komunikacji, których zanotowano w sumie 54. Zagrożeń medycznych w trzy letnim okresie czasu na terenie gminy było 37. Opadów śniegu łączna liczba wyniosła 7 a z kolei opadów deszczu zanotowano 6.

Tabela 7 Miejscowe zagrożenia wg rodzaju zagrożenia w gminie Lasowice Wielkie w latach 2021-2023

Ogółem			Silne wiatry			Opady śniegu			Opady deszczu			W komunikacji			Medyczne		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
70	62	82	30	32	39	3	1	3	1	2	3	20	14	20	14	10	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez Gminę ustala się prawo do świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Pracownicy socjalni poprzez świadczenie pracy socjalnej wzmacniają zdolności swoich podopiecznych, motywują do samodzielnego rozwiązywania problemów oraz aktywizują zawodowo i społecznie. Świadczenia materialne stanowią jedynie uzupełnienie tych działań.

Do świadczeń pieniężnych zaliczają się:

- ✓ zasiłek stały,
- ✓ zasiłek okresowy,
- ✓ zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- ✓ zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✓ pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- ✓ świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone

w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,

✓ wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się:

- ✓ praca socjalna,
- ✓ bilet kredytowany,
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- ✓ składki na ubezpieczenia społeczne,
- ✓ pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✓ sprawienie pogrzebu,
- ✓ poradnictwo specjalistyczne,
- ✓ interwencja kryzysowa,
- ✓ schronienie,
- ✓ posiłek,
- ✓ niezbędne ubranie,
- ✓ usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia i w rodzinnych domach pomocy oraz usługi sąsiedzkie,
- ✓ specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- ✓ mieszkanie treningowe lub wspomagane,
- ✓ pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, w tym usługi wsparcia krótkoterminowego,
- ✓ pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania głównie w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, ustawę o świadczeniach rodzinnych, ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawę o systemie oświaty, ustawy o Karcie Dużej Rodziny, ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz realizuje zadania wynikające z innych ustaw.

Od 1 stycznia 2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu:

- ✓ świadczeń rodzinnych,
- ✓ ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,

- ✓ świadczeń wychowawczych,
- ✓ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ✓ Karty Dużej Rodziny,
- ✓ Opolskiej Karty Rodziny i Seniora,
- ✓ Programu Czyste Powietrze (rozpatrywanie wniosków i wydawanie zaświadczeń o dochodach),
- ✓ stypendiów i zasiłków szkolnych,
- ✓ dodatków mieszkaniowych.

Dodatkowo w 2022 i w 2023 r. GOPS zrealizował jednorazowe zadania z zakresu: dodatków osłonowych, dodatków węglowych, dodatków dla gospodarstw domowych oraz zadania związane z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z mającym miejsce konfliktem zbrojnym.

Świadczenia społeczne i źródła utrzymania

W poniższej tabeli nr 8 przedstawiono podział świadczeń na rzecz rodziny w gminie. Na podstawie poniższych danych można stwierdzić, że liczba rodzin, które korzystają z zasiłków rodzinnych na dzieci z roku na rok zmniejsza się, na koniec 2023 r. liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy wyniosła 59. Wprost proporcjonalnie do spadku liczby rodzin korzystających ze wsparcia, spada również liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. W 2023 r. łącznie 134 dzieci objęte były zasiłkiem rodzinnym. Wśród tej liczby, dzieci do lat 17, które są objęte tą formą pomocy było 128.

Tabela 8 Świadczenia na rzecz rodziny w gminie Lasowice Wielkie w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	86	71	59
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	191	168	134
Dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	175	157	128
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	17,5	15,7	12,8

w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku			
--------------------------------------	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Z poniżej przedstawionej tabeli nr 9 należy stwierdzić, że najbardziej liczną grupą podczas badania ankietowego stanowiły osoby zatrudnione w sektorze publicznym, takich osób było 53%. Kolejną grupę stanowiły osoby pracujące w sektorze prywatnym, którzy stanowili 34% wszystkich badanych. Trzecią najbardziej liczną grupę stanowiły osoby deklarujące pracę we własnym gospodarstwie rolnym, którzy stanowili 16% badanych. Zbyt mała próba badawcza stanowi przejawiony obraz rzeczywistości w kontekście rozkładu miejsc i źródeł utrzymania mieszkańców i nie stanowi bazy do wyciągania głębszych i konstruktywnych analiz w tej sferze.

Tabela 9 Struktura źródeł utrzymania mieszkańców w gminie Lasowice Wielkie

Odpowiedź	%	Liczba odp.
Działalność gospodarcza	13%	4
Praca w sektorze prywatnym	34%	11
Praca w sektorze publicznym	53%	17
Praca we własnym gospodarstwie rolnym	16%	5
Emerytura	9%	3
Renta	3%	1
Zasilek dla bezrobotnych	0%	0
Świadczenie z pomocy społecznej	9%	3
Pozostają na utrzymaniu członka rodziny	6%	2
Praca dorywcza	3%	1
Inne (jakie?)	0%	0

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lasowicach Wielkich

Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny,

rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych. Analizując problem ubóstwa nie możemy pominąć dynamicznie zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Sytuacja epidemiologiczna, w jakiej znalazła się Polska od marca 2020 roku z powodu pandemii COVID-19 i związane z nią ograniczenia w istotny sposób wpłynęły na rynek pracy, wysokość wynagrodzeń, ceny i inne zjawiska, takie jak m.in. izolacja społeczna czy przemoc domowa, w sposób bezpośredni i pośredni związane z występowaniem ubóstwa. Prawdopodobnie utrzymująca się niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w znacznym stopniu przyczyni się do zwiększenia zasięgu ubóstwa w skali całego kraju.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Realizacja zasiłków stałych jest jednym z zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, dofinansowywana z budżetu państwa w wysokości do 100% kosztów jej realizacji. W 2023 r. GOPS na terenie gminy wydatki w zakresie wypłat zasiłków stałych zaplanowane były na kwotę blisko 70 000 zł. W sumie przyznano 103 świadczeń (11 osobom w 11 rodzinach).

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. W 2023 r. GOPS na ten rodzaj zasiłku wydatkował kwotę blisko 72 000 zł., gdzie środki finansowe w 100% pochodziły z budżetu państwa. Zasiłek okresowy przyznany został 20 rodzinom (36 osobom w 20 rodzinach), udzielono 187 świadczeń, w tym z powodu bezrobocia tj. 178 świadczeń, z powodu bezrobocia oraz z innych powodów nieujętych w wykazie łącznie 9 świadczeń.

Zasiłek celowy i specjalny. Wypłata zasiłków celowych jest jednym z zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym a z jednym z celów działania jest przeznaczenie tej formy wsparcia do osób i rodzin na cele zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych a w szczególności biorąc pod uwagę pokrycie części bądź całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów do użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. Zasiłek celowy może również być przeznaczony na zakup żywności z Programu „Posiłek w szkole i w domu”, w ramach, którego zapewnione jest wsparcie zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach oraz dzieciom, które funkcjonują w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Głównym założeniem programu jest przekazanie wsparcia finansowego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczeń rzeczowych w postaci produktów żywnościowych. Ponadto celem Programu jest także zagwarantowanie wsparcia finansowego dla instytucji odpowiedzialnych za organizację publicznych szkół podstawowych w zapewnieniu funkcjonowania stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. W 2023 r. GOPS udzielił 33 zasiłki celowe, w tym 5 specjalnych dla osób lub rodzin przekraczających kryterium dochodowe, a które w chwili obecnej znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Samotnej osobie niepełnosprawnej oraz przewlekle chorej, która wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Nową formą usług opiekuńczych, która została wprowadzona pod koniec lipca 2023 r. na mocy nowelizacji Ustawy o pomocy społecznej są usługi sąsiedzkie. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności (jak np. wspieranie nabywania i rozwoju umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w życiu społecznym, w załatwianiu spraw urzędowych i uzyskaniu zatrudnienia, wspieranie procesu leczenia i rehabilitacja fizyczna). Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym (posiadające np. kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitanta). Usługi specjalistyczne na terenie gminy realizowane są ze środków własnych gminy, przy udziale środków z Programu finansowego ze środków Wojewody pn. „Opieka 75+”. Z raportu o stanie gminy wynika, że w 2023 r. wykorzystano dotację z rezerwy celowej w wysokości ok. 11 008 zł.

Proces starzenia się społeczeństwa powoduje zapotrzebowanie na podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Rzutuje to bezpośrednio na kierunki i ilość świadczonych usług z zakresu pomocy społecznej. Dla gminy wskaźniki te (liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie, liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poprzednich latach, liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej w poprzednich latach itp.) pozwalają prognozować liczbę osób wymagających pomocy w postaci usług podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym psychiatrycznych, asystentury, pomocy sąsiedzkiej, opieki wytchnieniowej.

Osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę

zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym. Na terenie gminy Lasowice Wielkie nie funkcjonują mieszkania treningowe ani mieszkania wspomagane.

Osobie wymagającej całodobowej opieki, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu (określonego rozporządzeniem Ministra), w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Osoby wymagające pomocy kierowane są do odpowiedniego typu placówki zlokalizowanej jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej lub innej placówki gdy wskazania były inne. Ośrodek w 2023 r. opłacał pobyt 6 osobom w Domu Pomocy Społecznej w Kluczborku oraz 1 osobie w Domy Pomocy Społecznej w Klisinie oraz 1 osobie w Domu Pomocy Społecznej w Opolu.

Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy, osób w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.

Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Lasowice Wielkie:

- w 2023 roku – 2,7%,
- w 2022 roku – 2,5%,

- w 2021 roku – 2,3%.

Sytuacja pod względem ilości osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym wydają się na stabilnym i korzystnym poziomie. Odsetek osób bezrobotnych jest na dość niskim poziomie, z roku na rok widoczny jest jego niewielki wzrost, jednakże nadal utrzymują się na poziomie mniejszym niż 3%.

Sytuację pozostawania bez pracy, wskutek długotrwałej bezczynności, bezrobotny może traktować jako sposób na życie. Wydłużający się okres bez zatrudnienia może spowodować, iż bezrobotni będą bardziej skłonni zaakceptować swoją sytuację. Sprzyja to tendencji do godzenia się na niższy standard życia, na uzależnienie od pomocy innych, do zmniejszenia aktywności poszukiwania. Długotrwałe pozostawanie bez pracy stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szansę znalezienia zatrudnienia, a tym samym powoduje degradację materialną i izolację społeczną jednostki⁶.

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny.

⁶ Kozłowska B., *Długotrwałe bezrobocie [w:] „Rynek pracy”, nr 1, Studia i Opracowania, KUP, Warszawa 2001.*

Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w dalszym ciągu stanowią znaczny odsetek klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu oraz problemy w pełnieniu ról rodzicielskich współistnieją z innymi trudnościami takimi jak: uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, małżeńskich, zawodowych. Ważne jest zatem systematyczne monitorowanie tych środowisk przez pracowników socjalnych, wspieranie ze strony asystentów rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych grup zawodowych kontaktujących się z rodziną. Specyfika rodzin niewydolnych wychowawczo wymaga od służb pomocowych zintegrowania działań skierowanych na dziecko i rodzinę w sposób wielodyscyplinarny.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania gminy i powiatu. Po stronie gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałyby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektom podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się

z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny zgodnie z *Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, realizowana była w 2022 r. przez 1 asystenta rodziny w wymiarze ½ etatu. Celem działania asystenta rodziny w gminie było przede wszystkim wsparcie kompetencji wychowawczych rodziców poprzez edukację z zakresu kształtowania prawidłowych postaw rodzicielskich względem własnych dzieci. Pomocą asystenta rodziny w 2022 r. objęte były 3 rodziny z obszaru gminy. Z kolei w 2023 r. w ramach Programu asystent rodziny gmina otrzymała dofinansowanie z Funduszu Pracy do kosztów pokrycia wynagrodzenia dla asystenta rodziny oraz dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia. W rodzinach objętych pomocą wychowują się dzieci, u których stwierdzono potrzebę pomocy i wsparcia. W ramach obowiązków pracowniczych asystent współpracował m.in. z placówkami oświatowymi, zespołami kurateli sądowej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Powiatowych Centrum Pomocy Rodzinie. W 2023 r. GOPS utrzymywał 1 dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej (domie dziecka), oraz 5 dzieci w rodzinach zastępczych.

Z kolei prawo do świadczeń pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci.

Do roku 2017, Ustawa z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była jedynym podstawowym aktem prawnym, który definiował różnorodne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. W grudniu 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ślad za programem została uchwalona Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wspomniane dokumenty zaczęły obowiązywać w styczniu 2017 roku. „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z nowymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, która powstała

w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma również znacznie usprawnić dostęp do świadczeń zdrowotnych.

Karta Dużej Rodziny jest wydawana dla rodziny, które posiadają lub wychowywały w przeszłości co najmniej troje dzieci. W związku z posiadaniem takiej karty mają możliwość skorzystania z wielu zniżek. Rodzice otrzymują KDR dożywotnio, natomiast dzieci do ukończenia 18 roku życia lub maksymalnie do 25 lat w przypadku nauki w szkole. W ramach programu wsparciem objęto łącznie 97 rodziny czyli 205 osób.

Uzależnienia

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na samorząd gminy na równi z organami administracji rządowej obowiązek kształtowania polityki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- ✓ inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- ✓ kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

Na terenie gminy funkcjonują Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Aktem doprecyzowującym funkcjonowanie instytucji jest *UCHWAŁA NR LIX/447/23 RADY GMINY LASOWICE WIELKIE z dnia 27 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lasowice Wielkie na lata 2024–2027.*

Działalność programu skierowana jest do:

- mieszkańców gminy, w tym dla osób zagrożonych uzależnieniem oraz współuzależnieniem,
- osób/ instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii, a także uzależnieniami behawioralnymi,
- osób uzależnionych, osób dotkniętych i/ bądź zagrożonych przemocą w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie,
- rodzin osób z problemem uzależnień, przemocy w rodzinie, placówek oświatowych oraz organizacji pozarządowych,

- dzieci i młodzieży, a także ich rodziców, opiekunów i wychowawców,
- konsumentów i sprzedawców napojów alkoholowych,
- przedstawicieli władz lokalnych.

Program realizowany jest ściśle we współpracy z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lasowicach Wielkich,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Placówkami oświatowymi,
- Służbą zdrowia,
- organizacjami pozarządowymi,
- organizacjami kościelnymi.

Głównym celem Programu jest: zminimalizowanie aktualnie istniejących problemów i zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i narkotyków, a także przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

Finansowanie Programu na lata 2024-2027 przewidziano z budżetu gminy i środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym.

W 2023 r. odbyło się łącznie 12 posiedzeń GKRPA, gdzie przeprowadzono łącznie 11 rozmów. Ponadto wydano również 7 postanowień opiniujących lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Do komisji wpłynęło 11 wniosków o leczenie odwykowe oraz przeprowadzono jedno zlecenie badania przez biegłych sądowych. Brak jest informacji o kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

Tabela 10 Działalność GKRPA

	2021	2022	2023
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	12	12	12
Ogólne posiedzenie Komisji	12	12	12
Przeprowadzone rozmowy	6	6	11
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	6	1	7

Do Komisji wpłynęło:			
Wniosków o leczenie odwykowe	6	6	11
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	0	0	1
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	0	0	0

Źródło: dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lasowicach Wielkich

Realizując zadania Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych współpracuje z szeregiem instytucji funkcjonujących na terenie gminy, dzięki czemu możliwe jest podjęcie bardziej skutecznych działań i przeciwdziałania negatywnym zjawiskom oraz zwalczanie licznych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.

W 2023 r. Komisja wydała łącznie 7 pozytywnych wniosków o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w tym:

- do 4,5% alkoholu oraz na piwo – 7 wniosków
- od 4,5% do 18% alkoholu/ z wyjątkiem piwa – 2 wnioski
- powyżej 18% alkoholu – 2 wnioski

Na terenie gminy Lasowice Wielkie nie funkcjonował w ostatnich latach Punkt Konsultacyjny, tj. miejsce, do którego mogą zgłosić się osoby będące w potrzebie, wymagające wsparcia psychologicznego, poradnictwa zawodowego czy skierowanym do osób dotkniętych przemocą. Wydaje się być zasadne przeprowadzenie dyskusji nt. ewentualnego powołania Punktu w przyszłości służącego mieszkańcom gminy znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Przemoc domowa

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, groźących patologiami, w tym przemocą domową.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie mają charakter interdyscyplinarny, a więc opierają się na współpracy służb, które dysponując wiedzą, doświadczeniem, narzędziami oraz kompetencjami w danej dziedzinie łączą swoje siły, celem udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie.

Zgodnie z art. 9b. ust. 1. w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3–5 w/w ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;

- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 w/w ustawy oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a w/w ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są Grupy Diagnostyczno-Pomocowe, które zapewniają interdyscyplinary, kompleksowy, uwzględniający potrzeby wszystkich członków rodziny, charakter pracy. Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;

- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Szczególną formą pomocy dla osób znajdujących się bezpośrednio jako obiekt przemocy domowej jest procedura „Niebieskiej Karty”, która została opracowana przez Komendę Główną Policji i Komendę Stołeczną Policji na podstawie współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i wprowadzona w 1998 r. W obecnym stanie prawnym w oparciu o tę procedurę nie jest wymagana zgoda osoby dotkniętej przemocą. Cała procedura oraz wszystkie niezbędne wzory formularzy określone są w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” Rozporządzenie zostało wydane w oparciu o art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Czynności z tego zakresu podejmowane są przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Aby wszcząć procedurę wystarczy przesłanka o podejrzeniu, że w konkretnej rodzinie dochodzi do przemocy.

Dane uzyskane na podstawie informacji z GOPS w Lasowicach Wielkich wskazują na utrzymującą się na podobnym poziomie w każdym analizowanym roku liczby założonych Niebieskich Kart. W 2023 r. wydano w sumie 2 karty, z czego jedna została wydana przez GOPS i jedna przez Policję. Biorąc pod uwagę liczbę nałożonych „niebieskich kart” liczba ta

jest na niskim poziomie co świadczy o niewielkim zjawisku występującym wśród mieszkańców gminy.

Tabela 11 Liczba założonych Niebieskich Kart w gminie Lasowice Wielkie w latach 2021-2023

Procedura Niebieskiej Karty			
	2021	2022	2023
Ogółem	4	0	2
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	4	0	1
Policja	0	0	1
Inna instytucja i organizacja	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lasowicach Wielkich

Na terenie pow. kluczborskiego zostały powołane specjalne Zespoły Interdyscyplinarne w skład, których wchodzi m.in. Koordynator Procedury Niebieskiej Karty - Kierownik Rewiru Dzielnicowych oraz Asystent d/s Profilaktyki Społecznej Nieletnich i Patologii z ramienia Komendy Powiatowej Policji. W 2023 r. odbyły się łącznie 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Monitorowano sprawców i ofiary przemocy domowej z wcześniej nałożonych na osoby niebieskich kart. Sprawcy tych zdarzeń objęci byli pomocą GKRPA. Sprawcom jak i ofiarom przemocy została udzielona pomoc specjalistyczna w zakresie porad indywidualnych, gdzie zostali poinformowani o możliwości uzyskania pomocy psychologicznej. Dodatkowo osoby te objęte były wsparciem oraz pracą socjalną.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Lasowice Wielkie na lata 2025-2030

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych

Jednym z głównych założeń niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Lasowice Wielkie jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy. Szczegółowe dane z przeprowadzonej diagnozy zostały zamieszczone w raporcie „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Lasowice Wielkie”.

Podstawowe problemy społeczne w opinii pełnoletnich mieszkańców

Badania miały charakter ankiety i obejmowały mieszkańców z gminy Lasowice Wielkie, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci zostali poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział łącznie 32 osób z czego kobiety stanowiły 21 ankietowanych a mężczyźni 11.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z uzależnieniami,
- społeczne zaangażowanie mieszkańców gminy,
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie, w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych,
- zagadnienia związane z funkcjonowaniem osób starszych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z zaangażowaniem władz lokalnych w rozwiązywanie problemów,
- zagadnienia związane z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- wpływu pandemii Covid-19 na kondycję psychiczną.

Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców:

- ✓ Mieszkańcy gminy za najbardziej istotny z ich punktu widzenia problemy uznali uzależnienie od alkoholu. Z kolei za najmniej istotny problem występujący na terenie ich gminy wskazali na bezdomność.
- ✓ Aktywność społeczna mieszkańców:

Mieszkańcy gminy zapytani o to jak oceniają współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. 43% ocenia tę współpracę przeciętnie, z kolei 47% oceniło ją pozytywnie, natomiast 9% badanych nie miało w tej kwestii zdania.

- ✓ Mieszkańcy poproszeni o ocenę wywiązywania się z działań na rzecz społeczności lokalnej poszczególnych instytucji/ władz samorządowych w celu zaspokajania najbardziej istotnych potrzeb w sektorze życia społecznego. Wg 66% mieszkańców uważa, że podstawowe potrzeby są zaspokajane na odpowiednim poziomie, analogicznie 34% uważa przeciwnie.
- ✓ 75% ankietowanych w ostatnim roku uczestniczyło w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe). Respondenci, którzy nie uczestniczyli w takich wydarzeniach, wskazywali najczęściej na brak wolnego czasu (50%). Mniejszy odsetek ankietowanych wskazał, że nie brał w nich udziału, ponieważ doświadczali braku zainteresowania z ich strony. Po 25% ankietowanych wskazało na brak informacji o ofercie oraz o całkowitym braku odpowiedniej ich wymaganiom oferty kulturalnej. Z kolei 13% zadeklarowało brak uczestnictwa, którego powodem był brak możliwości dojazdu.
- ✓ Zdaniem 73% badanych mieszkańców większej uwagi władz lokalnym wymaga sfera rekreacji i wypoczynku. Wg 64% ankietowanych należy wzmocnić system ochrony zdrowia.

Poczucie bezpieczeństwa:

- ✓ Jako bardzo istotny i raczej istotny problem z punktu widzenia mieszkańców jest brak poczucia bezpieczeństwa. Taką odpowiedź wskazało w sumie 32% ankietowanych mieszkańców.

Relacje sąsiedzkie:

- ✓ Wśród ankietowanych istnieje przekonanie o bardzo dobrych lub poprawnych relacjach z najbliższymi sąsiadami. Tak zadeklarowało łącznie 97% badanych, a tylko 3% z nich stwierdziło, że ich relacje są niepoprawne.

Przemoc domowa:

- ✓ 28% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej. Ponadto 16% podejrzewa, że osoby, które znają mogą doznawać przemocy domowej. Należy pamiętać, że przemoc domowa jest w dużej mierze zjawiskiem

ukrytym i wiele osób, które jej doznaje, nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

- ✓ Wśród badanych 37% ma świadomość tego w jakim miejscu osoba doznająca przemocy może uzyskać pomoc i wsparcie, analogicznie 63% z nich nie posiada takich informacji.

Wpływ pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną mieszkańców:

- ✓ W badaniu ankietowym spytano mieszkańców o to czy zaobserwowali jakiegokolwiek zmiany w zachowaniu swojego dziecka od momentu wybuchu pandemii COVID-19. Znaczna większość ankietowanych (56%) stwierdziła, że nie zaobserwowała żadnych niepokojących zmian. Po 16% badanych stwierdziło, że nie posiada dzieci oraz ich dziecko stało się bardziej wycofane. Kolejne po 6% badanych zadeklarowało, że ich dziecko stało się spokojniejsze oraz bardziej radosne.

Osoby starsze:

- ✓ W pierwszej kolejności mieszkańcy zostali poproszeni o ogólną ocenę sytuacji seniorów w gminie. W subiektywnej ocenie 75% badanych wskazało, że oferta działań dla seniorów na terenie gminy jest wystarczająca, przeciwnego zdania było 25% badanych.

Niepełnosprawność:

- ✓ Respondenci zostali zapytani, czy w ich opinii osoby niepełnosprawne są przez mieszkańców gminy akceptowane. Wg ankietowanych 78% badanych wyrażają stwierdzenie, że osoby niepełnosprawne na terenie ich gminy są w pełni akceptowalne. Przeciwnego zdania jest 3% badanych a 19% nie miało w tym temacie zdania.
- ✓ Zdaniem 9% ankietowanych osoby niepełnosprawne mają możliwość znalezienia zatrudnienia. 56% badanych było zdania przeciwnego z powodu braku ofert dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. 3% stwierdziło, że pracodawcy nie chcą zatrudniać takich osób, z kolei 31% nie miało w tym temacie żadnego zdania.

Opieka zdrowotna:

- ✓ Zdaniem 9% badanych wśród mieszkańców gminy stan opieki zdrowotnej na terenie gminy ocenia bardzo dobrze. Z kolei 56% z nich było zdania, że opieka zdrowotna i jej stan ocenia raczej dobrze. Raczej źle i bardzo źle oceniło odpowiednio 16% i 3% ankietowanych. Natomiast 16% badanych nie miało w tej kwestii opinii.

Polityka mieszkaniowa:

- ✓ Pozytywnie (bardzo dobrze lub dobrze) politykę mieszkaniową ocenia w sumie 88% badanych. Przeciwnego (zadowolająca lub zła) zdania jest 12% badanych.

- ✓ Sytuację materialną własnego gospodarstwa domowego pozytywnie (bardzo dobrze lub dobrze) ocenia 75%, z kolei zdania przeciwnego wyrażając negatywną (zadowolająca lub zła) opinię było 25%.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej

Istotną grupą, dzięki której możliwa była prawidłowa identyfikacja problemów społecznych występujących na terenie gminy byli pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. **W badaniu udział wzięło w sumie 9 pracowników.**

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego wśród pracowników GOPS przedstawiają się następująco:

Pracownicy GOPS spośród listy problemów, z którymi borykają się mieszkańcy ich gminy mieli wskazać, które wg nich problemy uchodzą za istotne a, które za najmniej. Pracownicy wskazali na pięć wg nich najbardziej istotnych problemów (bardzo istotny lub raczej istotny) a należało do nich: uzależnienie od alkoholu, bezrobocie, bieda i ubóstwo, uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej oraz zaniedbanie dzieci i młodzieży. Te pięć aspektów uzyskało poparcie wśród 100% pracowników. Najmniej istotnymi (raczej nie istotny lub zdecydowanie nieistotny) problemami, z którymi borykają się mieszkańcy gminy pracownicy uznali: trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców gminy tak wskazało 55% pracowników. Z kolei 44% pracowników stwierdziło, że do najmniej istotnych problemów należy również pogorszenie kondycji psychicznej w związku z izolacją w czasie pandemii COVID-19.

- ✓ Pracownicy GOPS zostali zapytani o to, jakie wsparcie jest ich zdaniem najbardziej potrzebne dla mieszkańców gminy. Najwięcej odpowiedzi uzyskały: potrzeba wsparcia psychologicznego oraz przeprowadzanie rozmów na temat uzależnień od alkoholu i środków psychoaktywnych, tak wskazało po 22% pracowników.
- ✓ Pracowników pomocy społecznej zapytano także o to, czy ich zdaniem instytucja, w której pracują pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. W tej kwestii wszyscy pracownicy GOPS byli zdania, że w pełni zgadzają się z postawionym pytaniem.
- ✓ 44% pracowników GOPS odczuwa symptomy wypalenia zawodowego, przeciwnego zdania było z kolei 56%.

- ✓ Na pytanie czy władze ich gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej wszyscy pracownicy jednoznacznie stwierdzili, że zgadzają się z tym stwierdzeniem.
- ✓ W pytaniu dotyczącym kwestii czy władze gminy starają się wychodzić na przeciw zgłaszanym przez GOPS potrzebom, wszyscy pracownicy zgodnie stwierdzili, że tak.
- ✓ Wszyscy pracownicy stwierdzili, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego w ich gminie jest należycie zaspokajana.
- ✓ Większej uwagi władz lokalnym wg pracowników wymagają obszary takie jak: mieszkalnictwo, opieka zdrowotna i transport osobowy (jakość i ilość połączeń), odpowiedzi uzyskały po 33% deklaracji. 22% pracowników wskazało na obszar wymagający poprawy czyli profilaktykę uzależnień. Po 11% odpowiedzi uzyskały obszary takie jak handel i usługi oraz bezpieczeństwo publiczne.

Dzieci i młodzież szkolna

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 i 7-8 ze szkół podstawowych oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych gminy Lasowice Wielkie. Łącznie w badaniu wzięło udział 178 uczniów.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była:

- ✓ analiza postaw i przekonań wobec alkoholu;
- ✓ analiza postaw i przekonań wobec wyrobów papierosowych;
- ✓ analiza postaw i przekonań wobec narkotyków;
- ✓ diagnoza uzależnień behawioralnych;
- ✓ rozpoznanie nasilenia zjawiska przemocy rówieśniczej oraz przemocy w rodzinie;
- ✓ analiza form spędzania czasu wolnego.

Wyniki badań:

Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami:

Uczniowie ze szkół z terenu gminy Lasowice Wielkie w zdecydowanej większości deklarują bardzo dobre bądź dobre relację z rodzicami i opiekunami. Tak opowiedziało się 94% uczniów z klas 4-6 i 96% z klas 7-8. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/problemowe.

- ✓ Istotnym elementem wpływającym na całokształt życia i dorastania uczniów są wzajemne relacje międzyludzkie z nauczycielami. Bardzo dobrze i dobrze relację z nauczycielami oceniło 78% uczniów z klas 4-6 i 53% z klas 7-8.

- ✓ Innym ważnym elementem relacji międzyludzkich są relacje z rówieśnikami. Obie grupy uczniów pozytywnie tę relację oceniło łącznie po 88% uczniów, z kolei negatywnie 3% wśród młodszych i starszych klas.
- ✓ W przypadku zaistnienia jakiegokolwiek problemu w pierwszej kolejności uczniowie zwróciliby się do rodziców lub opiekunów, tak wskazało po 55% uczniów z obu grup. Najmniejszym zaufaniem w takiej sytuacji darzą różnego rodzaju instytucję np. Policję.

Substancje psychoaktywne: alkohol

- ✓ Zdaniem 5% uczniów klas 4-6 i 34% z klas 7-8 ich rówieśnicy spożywają alkohol. Z kolei odpowiednio 36% i 33% uczniów nie wie czy w ich gronie znajdują się osoby spożywające alkohol co nie oznacza, iż takich osób nie ma. Do najczęściej wskazywanych miejsc, w których dochodzi do spożywania alkoholu wg uczniów należą: imprezy i dyskoteki tak zadeklarowało 25% i 37% uczniów odpowiednio z klas 4-6 i 7-8. Kolejnym takim miejscem jest świeże powietrze, tak wskazało 25% uczniów z klas 4-6 i 31% z klas 7-8. Trzecim miejscem pod względem popularności lokalizacji, w których dochodzi do spożywania alkoholu są wycieczki szkolne, tak uważa 25% uczniów z klas 4-6 i 17% z klas 7-8. Z kolei miejscem do, którego dochodzi do tego procederu uczniowie wskazywali również dom, własne miejsce zamieszkania, tak zadeklarowało 26% uczniów z klas 7-8. Do głównych przyczyn dla jakich dochodzi do spożywania alkoholu przez uczniów zaliczyć można: chęć zaimponowania innym, tak uważa 34% uczniów z klas 4-6 i 46% z klas 7-8. Dla lepszej zabawy deklaruje 7% i 18% uczniów odpowiednio z klas 4-6 i 7-8. Dla towarzystwa uważa 4% młodszych uczniów i 14% starszych. Natomiast spożywa alkohol dla zapomnienia o kłopotach 1% uczniów klas 4-6 i 13% z klas 7-8.
- ✓ Do najczęstszych powodów dla, których uczniowie decydują się sięgać po alkohol jest: dla towarzystwa, z chęci lepszej zabawy, z ciekawości, z nudy, jak również z powodu smaku. Duża część uczniów nie wskazała konkretnego powodu dla, którego sięga po alkohol.
- ✓ W kwestii rodzaju wypijanego alkoholu przez uczniów najczęściej jest to wśród klas uczniów z klas 4-6 wino, tak zadeklarowało 100%. Natomiast wśród uczniów z klas 7-8 najczęściej spożywanymi trunkami w ich przypadku są szampan oraz likier/nalewka, taką deklarację złożyło po 63% uczniów.
- ✓ Wśród 45% uczniów z klas 4-6 i 63% z klas 7-8 dominuje przekonanie, że każdy spożywany alkohol ma prawo uzależnić. Część z uczniów stwierdziła, że na ternie ich

gminy znajdują się miejsca gdzie osoba niepełnoletnia może dokonać zakupu alkoholu, tak stwierdziło 6% uczniów z klas 4-6 i 3% z klas 7-8.

Substancje uzależniające: papierosy

- ✓ Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego wśród uczniów klas z gminy Lasowice Wielkie 25% uczniów z klas 4-6 i 48% z klas 7-8 uważa, że ich rówieśnicy palą wyroby nikotynowe. Nie ma wiedzy w tym temacie 30% uczniów klas 4-6 i 27% z klas 7-8.
- ✓ Wśród uczniów dominują sceptyczne podejście do palenia papierosów. Po wyroby nikotynowe nie sięga 97% uczniów klas 4-6 i 80% z klas 7-8. Regularne palenie deklarują 1% uczniów klas starszych. Od czasu do czasu pali 3% młodszych roczników i 5% starszych. Z kolei raz po papierosa sięgnęło 14% uczniów z klas 7-8. Mniej niż 1 papierosa na tydzień pali 100% uczniów z klas 4-6 i 11% z klas 7-8. Z kolei kwestia palenia papierosów nie dotyczy całkowicie 89% uczniów z klas 7-8.
- ✓ Przyczyną sięgnięcia po papierosa za namową znajomych zadeklarowało 50% uczniów z klas 4-6 i 26% z klas 7-8. Z chęci spróbowania czegoś nowego po papierosa sięgnęło 32% uczniów z klas 7-8 oraz 5% z chęci zaimponowania w towarzystwie. Z innych powodów po papierosa sięga 50% uczniów z klas 4-6 i 21% z klas 7-8.

Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

- ✓ Wśród uczniów panuje przekonanie, że wśród nich wąska grupa uczniów ma do czynienia z narkotykami lub dopalaczami. Tak uważa 3% uczniów klas 4-6 i 16% z klas 7-8. Zdania przeciwnego jest 56% uczniów z klas 4-6 i 39% z klas 7-8.
- ✓ Zdecydowana większość uczniów nie zażywała nigdy narkotyków bądź dopalaczy. Takiego zdania jest 97% uczniów klas 4-6 i 98% z klas 7-8.
- ✓ Najczęściej uczniowie z klas 4-6 wskazywali na miejsca, w których dochodzi do używania substancji psychoaktywnych jako własne miejsce zamieszkania oraz teren szkoły, obie odpowiedzi uzyskały po 50%. Z kolei wśród uczniów z klas 7-8 deklarowali się, że ta kwestia ich nie dotyczy.
- ✓ Uczniowie klas 4-6 w 50% swoich odpowiedzi wskazywali, że dostali substancję psychoaktywną od kolegi/ koleżanki. Reszta odpowiedzi uczniów obu grup skupiała się na odpowiedziach nie wiem oraz nie dotyczy.
- ✓ Niewielka część uczniów wskazała kilka miejsc gdzie można dokonać zakupu substancji psychoaktywnych. Wśród odpowiedzi znalazły się takie miejsca jak: osiedle,

szkoła, dyskoteka szkolna, boisko sportowe, jednakże żadna z tych odpowiedzi nie zyskała więcej niż 3% odpowiedzi.

Uzależnienia behawioralne

- ✓ Czas spędzony przed komputerem z innych powodów niż związane z nauką najczęściej osób wskazało okres czasu do 2 godzin, taką odpowiedź zadeklarowało 35% uczniów z klas 4-6 i 33% z klas 7-8. Nie spędza czasu przed komputerem niż dla celów związanych z edukacją 40% uczniów z klas 4-6 i 23% z klas 7-8. Do 4 godzin w innych celach niż związane z nauką czas przed komputerem spędza 20% uczniów z klas 4-6 i 30% z klas 7-8.
- ✓ Uczniowie pytani jak czuliby się w przypadku braku dostępu do Internetu przez tydzień czasu mieli zupełnie różne podejścia. Jako sytuację normalną stwierdziło 35% uczniów z klas 4-6 i 16% z klas 7-8. Jako sytuację stosunkowo normalną ale trochę odczuwali by brak stwierdziło 42% uczniów z klas 4-6 i 57% z klas 7-8. Jako niezbyt komfortową sytuację ale do akceptacji zadeklarowało 14% z klas 4-6 i 20% z klas 7-8. Bardzo źle zadeklarowało w takiej sytuacji 9% uczniów z klas 4-6 i 7% z klas 7-8.
- ✓ Bezpośrednio ze zjawiskiem tzw. hejtu w Internecie styczność miało 22% uczniów z klas 4-6 i 32% z klas 7-8. Otrzymywanie negatywnych komentarzy dotyczy 20% uczniów z klas 4-6 i 27% z klas 7-8. Z kolei do czynienia z udostępnieniem prywatnej wiadomości innej osobie spotkało 14% uczniów z klas 4-6 i 21% z klas 7-8.
- ✓ Zdecydowana większość uczniów nigdy nie grała w gry hazardowe (na pieniądze) tak zadeklarowało 91% uczniów z klas 4-6 i 83% z klas 7-8.
- ✓ Najwięcej uczniów zadeklarowało, że na korzystaniu z telefonu dziennie poświęca między 2 a 3 godziny. Taką odpowiedź przekazało 37% uczniów klas 4-6 i 51% z klas 7-8. Nie korzysta z telefonu tylko 3% uczniów z klas 4-6 i 2% z klas 7-8.
- ✓ Najczęściej uczniowie korzystają z telefonu podczas oglądania filmów, śmiesznych obrazków itp. Drugą najczęściej wybieraną odpowiedzią było słuchanie muzyki. Trzecią pod względem ilości wskazań było wykorzystywanie telefonu do przeglądania aplikacji.
- ✓ Uczniowie stwierdzili, że najbardziej powszechnym zjawiskiem w ich otoczeniu jest uzależnienie od smartfonu tak stwierdziło 40% uczniów z klas 4-6. Za najmniej powszechne zjawisko w ich środowisku wybrali uzależnienie od hazardu (gry na pieniądze, zakłady sportowe) tak zadeklarowało 94% uczniów z klas 4-6. Wśród uczniów z klas 7-8 za najbardziej powszechne zjawisko uchodzi również uzależnienie

od smartfonu, tak uważa 56% uczniów. Z kolei za najmniej powszechne również jak młodszy uczniowie zdecydowali się na odpowiedź uzależnienia od hazardu gdzie tę odpowiedź poparło 88%.

Napoje energetyczne:

- ✓ Wg 6% uczniów z klas 4-6 i 24% z klas 7-8 uważa, że napoje energetyczne są zdrowe. Spożywanie napoi energetycznych deklaruje 8% uczniów z klas 4-6 i 27% z klas 7-8.
- ✓ Raz w miesiącu po napój energetyczny sięga 100% uczniów z klas 4-6. Z kolei 15% uczniów z klas 7-8 sięga po energetyka 2-3 razy w tygodniu.

Doświadczenie przemocy:

- ✓ Na terenie szkoły przemocy fizycznej doświadczyło 29% uczniów z klas 4-6 i 34% z klas 7-8. Z kolei do przemocy psychicznej na uczniach w klas 4-6 dochodziło wśród 42% badanych a wśród uczniów z klas 7-8 w 33%.
- ✓ Codziennie z przemocą fizyczną bądź psychiczną styczność ma 5% uczniów z klas 4-6 i 4% z klas 7-8. Kilka razy w tygodniu z przemocą ma do czynienia 14% uczniów z klas 4-6 i 8% z klas 7-8. Nigdy z przemocą pod różnymi rodzajami nie miało do czynienia 35% uczniów z klas 4-6 i 50% z klas 7-8.
- ✓ Z przemocą domową styczność miało 18% uczniów z klas 4-6 i 5% z klas 7-8. Z kolei z agresją słowną w swoim miejscu zamieszkania do czynienia miało 12% uczniów z młodszej grupy oraz 11% ze starszej.

Czas wolny

- ✓ Uczniowie najczęściej swój wolny czas spędzają ze znajomymi z klasy/ szkoły, tak zadeklarowało 34% uczniów z klas 4-6 i 28% z klas 7-8. Drugą najczęściej wybieraną odpowiedzią była opcja spędzania czasu wolnego z rodziną (np. rodzeństwem, dziadkami) taki sposób wykorzystywania wolnego czasu ma miejsce u 29% uczniów z klas 4-6 i 14% z klas 7-8. Trzecią najczęściej wybieraną opcją do spędzania czasu wolnego była możliwość spędzania go samemu, tak zadeklarowało 6% uczniów z klas 4-6 i 27% z klas 7-8.
- ✓ Wg 55% uczniów z klas 4-6 i 46% z klas 7-8 w ich miejscu zamieszkania jest dostateczna ilość ciekawych propozycji do spędzania czasu wolnego. Z kolei 18% uczniów z grupy młodszej oraz 17% ze starszej stwierdziło, że takich miejsc jest zbyt mało i mogłoby pojawić się ich więcej np. boiska czy pływalnie. Dość chętnie wybieraną odpowiedzią przez uczniów była również opcja możliwości pojawienia się

większej ilości miejsc dla dzieci i młodzieży np. świetlice, kluby. Taką opcję zadeklarowało 12% uczniów klas 4-6 i 11% z klas 7-8.

- ✓ Uczniowie zapytani czy posiadają w swoim życiu pasję odpowiedź twierdzącą postawiło 80% uczniów z klas 4-6 i 78% z klas 7-8. Z drugiej strony, że takiej pasji nie posiadają ale chcą ją w sobie odkryć zadeklarowało 20% i 19% uczniów odpowiednio z klas 4-6 i 7-8. Tylko 3% uczniów z klas 7-8 i nikt z klas 4-6 opowiedziało się za odpowiedzią braku pasji w swoim życiu oraz braku potrzeby jej odkrywania.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. Na podstawie dostępnych danych prognozuje się następujący rozwój sytuacji społecznej w gminie Lasowice Wielkie:

- dalszy spadek przyrostu naturalnego jak i utrzymywanie się ujemnego salda migracyjnego;
- zwiększanie grupy osób powyżej sześćdziesiątego roku życia, co będzie miało wpływ na politykę w obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- wzrost zapotrzebowania na specjalistyczną opiekę geriatryczną;
- potrzebę tworzenia warunków sprzyjających funkcjonowaniu rodzin wielodzietnych;
- potrzebę wsparcia rodzin z dysfunkcjami przez asystenta rodziny;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- zwiększenie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, zwłaszcza tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- dalsze pogłębianie się problemów w środowisku dzieci i młodzieży- pojawianie się nowych zagrożeń;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób przewlekle chorych oraz ich rodzin;

- utrzymywanie się występowania zjawiska przemocy domowej i potrzebę jego minimalizacji;
- potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy i sposobów jej przeciwdziałania;
- utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- potrzebę wzmocnienia kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie;
- utrzymywanie się potrzeby udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- wzrost potrzeby zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- konieczność podniesienia poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- aktywizację społeczności lokalnych i rozwijanie ekonomii społecznej.

Wdrożenie Strategii ma na celu:

- ✓ poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych w gminie,
- ✓ zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób ubogich, bezrobotnych, chorych, uzależnionych,
- ✓ wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- ✓ zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- ✓ zmniejszenie problemu uzależnień w gminie,
- ✓ integrację i aktywizację społeczną mieszkańców gminy.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej jak również wszystkich zainteresowanych mieszkańców gminy.

Część analityczna



CZEŚĆ ANALITYCZNA

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- **Strengths** („S” – siły, atuty, mocne strony),
- **Weaknesses** („W” – słabości, słabe strony),
- **Opportunities** („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- **Threats** („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla gminy Lasowice Wielkie przedstawia tabela nr 13.

Tabela 3 Analiza SWOT gminy Lasowice Wielkie

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">● skuteczne rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne problemów społecznych na terenie gminy,● współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych i stowarzyszeń i organizacji pozarządowych z władzami gminnymi,● cykliczne wydarzenia kulturalne i sportowe,● dostęp mieszkańców gminy do podstawowej edukacji i opieki przedszkolnej,● wykwalifikowani pracownicy GOPS i innych instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych,● implementacja założeń programów osłonowych dla mieszkańców,	<ul style="list-style-type: none">● zmniejszająca się liczba mieszkańców gminy,● ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego,● ujemny wskaźnik salda migracji,● brak miejsc opieki dla dzieci do 3 roku życia tzw. żłobków,<ul style="list-style-type: none">● spadek liczby beneficjentów korzystających z pomocy społecznej,● niedostateczna liczba i niska atrakcyjność ofert pracy dla osób niepełnosprawnych,● postawa obojętności części społeczności lokalnej wobec negatywnych zjawisk występujących na poziomie lokalnym,<ul style="list-style-type: none">● niska stopa życiowa części mieszkańców,● występujący problem u części społeczeństwa związany z nadużywaniem alkoholu oraz

<ul style="list-style-type: none"> • współpraca jednostek samorządu terytorialnego z różnymi środowiskami lokalnymi. 	<p>zażywania środków i substancji psychoaktywnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • problem z występowaniem uzależnień od substancji psychoaktywnych i używek wśród dorosłych oraz dzieci i młodzieży, <ul style="list-style-type: none"> • problem z uzależnieniami behawioralnymi wśród dorosłych oraz dzieci i młodzieży • narastający problem negatywnych zjawisk i sytuacji za sprawą Internetu, • duży odsetek uczniów spędzających czas przed komputerem z innych powodów niż kwestie edukacji, <ul style="list-style-type: none"> • występujący problem zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców i uczniów, • znaczny odsetek mieszkańców nie uczestniczący w życiu kulturalno-integracyjnym, • niedostateczna liczba miejsc spędzania czasu wolnego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, • możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych, • rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające z procesów starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych oraz wymagających opieki, • zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień,

<ul style="list-style-type: none"> ● wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, ● zacieśnienie współpracy instytucji pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą, ● samoorganizacja i wzrost aktywności sektora pozarządowego w aplikowaniu o środki zewnętrzne, ● rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym, ● wzrost udziału instytucji kulturowych w kształtowanie właściwych postaw i wzorców społecznych, ● wzrastający poziom świadomości społecznej na temat starzenia się społeczeństwa i zdrowego trybu życia, ● postępujący rozwój nowych koncepcji walki z problemami społecznymi i metodami funkcjonowania instytucji pomocy społecznej, ● szansa zasilenia budżetów NGO ze środków zewnętrznych. 	<p>bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów, ● wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, ● obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej, ● rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych, ● bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych, ● występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, ● ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji, ● postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży, ● delegowanie coraz większej ilości zadań władzom lokalnym w nieproporcjonalnej wielkości, w stosunku do wysokości przekazywanych środków finansowych.
---	--

Źródło: opracowanie własne

Część programowa



CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Adresatem Strategii jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Lasowice Wielkie pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2025–2030, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań. W Strategii wyróżniono:

- wizję: jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować
- misję: stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w gminie;
- cele strategiczne: wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie;
- cele operacyjne: są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Wizja niniejszej Strategii brzmi:

Gmina Lasowice Wielkie jako bezpieczne i przyjazne mieszkańcom miejsce do życia, gwarantujące zaspokojenie potrzeb oraz zapewniające wsparcie osobom i rodzinom będącym w potrzebie.

Sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji. Misja gminy Lasowice Wielkie na lata 2025-2030 brzmi:

Stworzenie dla mieszkańców gminy Lasowice Wielkie dogodnych i bezpiecznych warunków do życia i funkcjonowania w lokalnym środowisku poprzez oferowanie wysokiej jakości usług publicznych, wsparcie rodzin, przeciwdziałanie marginalizacji oraz integrowanie i czynny udział mieszkańców w życiu społecznym gminy.

Cele i kierunki działań

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów

społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Lasowice Wielkie na lata 2025-2030 opierać będzie na realizacji pięciu celów strategicznych, które szczegółowo opisano poniżej.

CEL STRATEGICZNY NR 1: *System wsparcia i pomocy rodzinom z zakresu prawidłowego funkcjonowania w rodzicielstwie, rozwoju umiejętności i kompetencji będących elementem skutecznego wypełniania funkcji rodzicielskiej.*

CEL OPERACYJNY NR 1: *Podjęcie działań mających na celu wsparcie dla rodzin w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Programu Wspierania Rodziny
- Zabezpieczenie miejsc i pobytu dla dzieci w pieczy zastępczej przy równoległym podejmowaniu inicjatyw mających na celu powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
- Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin,
- Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami,
- Zwiększenie zakresu i liczby działań profilaktycznych i aktywnych form pomocy dziecku i rodzinie,
- System informacji dla rodzin nt. szeregu możliwości dot. poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów,
- Doradztwo prawne, psychologiczne, terapeutyczne, rehabilitacyjne oraz inne formy wsparcia i dla rodzin w kryzysie,
- Wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niewydolnych wychowawczo,
- Utworzenie żłobków i miejsc opieki nad dziećmi do lat 3,

- Zabezpieczenie w postaci wsparcia rzeczowego oraz finansowego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji, zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym,
- Zapewnienie rodzinom znajdującym się w trudnościach wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wsparcie w postaci asystenta rodziny i pracownika socjalnego.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- ✓ liczba rozpowszechnionych informacji,
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa,
- ✓ liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,
- ✓ liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny,
- ✓ liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3,
- ✓ liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych,
- ✓ liczba imprez o charakterze kulturalnym mających na celu integrację rodzin.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL OPERACYJNY NR 2: *Stwarzanie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi,
- Wsparcie funkcjonowania placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działającej w formie opiekuńczej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze lub specjalistycznej pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę),
- Tworzenie oferty i infrastruktury aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym w obszarze kultury, sportu i rekreacji,

- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury szkolnej i obiektów edukacyjnych,
- Rozwój zajęć pozalekcyjnych kształtujących postawy kreatywne i aktywne dzieci i młodzieży,
- Realizacja programów podnoszących wiedzę i kwalifikacje nauczycieli celem podniesienia jakości i poziomu nauczania,
- Organizowanie konkursów, zawodów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież, w szczególności w zakresie rekreacji i sportu,
- Prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat agresji, konfliktów i przemocy rówieśniczej,
- Prowadzenie kampanii profilaktycznych i innych działań (np. konkursy, spektakle, ogłoszenia, zaproszenia na ważne wydarzenia) skierowanych do dzieci i młodzieży,
- Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba placówek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka,
- ✓ liczba dzieci korzystających z zajęć świetlicowych,
- ✓ liczba klubów i stowarzyszeń sportowych,
- ✓ liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych,
- ✓ liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych i edukacyjnych,
- ✓ liczba obiektów szkolnych wyposażonych w nowy sprzęt i narzędzia edukacyjne,
- ✓ liczba działań aktywizujących dzieci i młodzież w szczególności w zakresie rekreacji i sportu,
- ✓ liczba przeprowadzonych warsztatów dla dzieci z zakresu umiejętności społecznych,
- ✓ liczba przeprowadzonych szkoleń dla nauczycieli z zakresu doskonalenia zawodowego,
- ✓ liczba spotkań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz promujących zdrowy styl życia,
- ✓ liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, fundusz zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoł.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL OPERACYJNY NR 3: *Ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej oraz poprawa bezpieczeństwa osób mających styczność z tym procederem.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i doskonalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej,
- Monitoring i diagnoza zjawiska przemocy domowej,
- Upowszechnianie informacji i wiedzy nt. podmiotów i miejsc świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej,
- Udzielanie pomocy osobom mających styczność z przemocą domową, w tym interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej,
- Współpraca z innymi podmiotami funkcjonującymi na terenie gminy w celu podejmowania skuteczniejszych działań z zakresu ograniczania zjawiska przemocy domowej,
- Ciągłe podnoszenie i doskonalenie wiedzy i umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- Opracowanie skutecznych metod i narzędzi opartych na aktualnej wiedzy oraz doświadczeniu w relacji do potrzeb osób doświadczających przemocy i osobami stosującymi przemoc,
- Podnoszenie wrażliwości i świadomości społeczności lokalnej nt. zjawiska przemocy, właściwych metod postępowania na wypadek wystąpienia sytuacji przemocowych, sposobów radzenia sobie z problemami z tym związanych m.in. poprzez: organizację akcji lokalnych i/ lub włączenie się w czynny udział ogólnopolskich kampanii społecznych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
- Podnoszenie wrażliwości i świadomości społeczności lokalnej w zakresie zjawiska przemocy, właściwego reagowania na sytuacje przemocowe, sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba założonych Niebieskich Kart;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej;

- ✓ liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego;
- ✓ liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy osobom stosującym przemoc domową oraz osobom doznającym przemocy domowej;
- ✓ liczba zrealizowanych szkoleń i super wizji w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- ✓ liczba akcji społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, ZI;

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura;

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY NR 2: *Rozwój systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych dotkniętych długotrwałą chorobą lub uszczerbkiem na zdrowiu.*

CEL OPERACYJNY NR 1: *Zagwarantowanie bezpieczeństwa socjalno-bytowego osób starszych, osobom niepełnosprawnym oraz osób dotkniętych długotrwałą chorobą lub uszczerbkiem na zdrowiu.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podejmowania działań mających na celu stopniowe przekształcanie i dostosowywanie infrastruktury publicznej (budynków użyteczności publicznej, budynków usługowych, budynków kulturowych, budynków ochrony zdrowia itp.) do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością,
- Wzmacnianie i rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób senioralnych, przewlekle chorych, niepełnosprawnych,
- Przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnością na lokalnym rynku pracy poprzez aktywizację zawodową, tworzenie miejsc pracy dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz popularyzacja i wsparcie pracodawców do wzrostu miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami,
- Organizacja i wsparcie dla wolontariatu na rzecz osób starszych, osób z niepełnosprawnością i osób przewlekle chorych,
- Inicjacja i implementacja programów osłonowych dla osób senioralnych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych,

- Rozwój systemu pomocy osobom spełniającym kryteria ustawowe do pobytu w mieszkaniach treningowych i wspomaganych,
- Wzmacnianie i rozwój współpracy z sąsiednimi gminami w zakresie możliwości kierowania osób z niepełnosprawnością z terenu gminy do środowiskowych domów samopomocy w tym zabezpieczenie finansowe działań związanych z transportem osób,
- Zapewnienie i ciągłe doskonalenie oferty usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób wymagających wsparcia,
- Zapewnienie i rozwój bazy infrastrukturalnej Domów Pomocy Społecznej,
- Udzielanie wsparcia materialnego i pomocy finansowej osobom z niepełnosprawnością, osobom przewlekle chorym i osobom starszym.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy prowadzących działalność na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób dotkniętych długotrwałą chorobą;
- ✓ liczba zrealizowanych projektów i działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością;
- ✓ liczba osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i niepełnosprawnych objętych wolontariatem;
- ✓ liczba uczestników środowiskowego domu samopomocy;
- ✓ liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- ✓ liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi;
- ✓ liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej;
- ✓ liczba osób objętych pomocą materialną.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR, Ośrodki Zdrowia.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL OPERACYJNY NR 2: *Aktywizacja i integracja osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Organizacja wydarzeń i podejmowanie inicjatyw na rzecz integracji międzypokoleniowej,
- Podejmowanie działań i propagowanie zdrowego stylu życia, wzmocnienie aktywności kulturalnej i rekreacyjnej seniorów, przewlekle chorych i osób niepełnosprawnych,
- Promocja i kreowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej, osoby przewlekle chorej i osoby z niepełnosprawnością wśród społeczności lokalnej,
- Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych, osób dotkniętych długotrwałą chorobą i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób,
- Przedsięwzięcia integracyjne o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz seniorów,
- Tworzenie warunków wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością, tzw. edukacja włączająca.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba wydarzeń/ inicjatyw na rzecz integracji międzypokoleniowej,
- ✓ liczba działań podjętych w ramach propagowania zdrowego stylu życia, wzmocnienia aktywności kulturalnej i rekreacyjnej,
- ✓ liczba uczestników klubu seniora,
- ✓ liczba zrealizowanych projektów/ programów skierowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych,
- ✓ liczba uczestników projektów/ programów skierowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych,
- ✓ liczba nowo utworzonych podmiotów ekonomii społecznej oraz liczba podjętych działań w kierunku rozwoju.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PUP, PCPR.

Źródła finansowania: Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY NR 3: *Podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie zjawiska ubóstwa i zwiększanie aktywizacji zawodowej, w tym osób długotrwale bezrobotnych.*

Cel operacyjny nr 1: *Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców będących w ubóstwie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.*

- Dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych przez osoby i ich rodziny przy równoległym podejmowaniu współpracy z zakresu rozwiązywania problemów,
- Coroczna ocena zasobów pomocy społecznej,
- Podejmowania działań ukierunkowanych na wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami własnymi,
- Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych);
- Wsparcie dla uczniów w postaci stypendiów oraz zasiłków szkolnych,
- Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku;
- Wsparcie z zakresu uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze,
- Zagwarantowanie miejsc schronienia interwencyjnego dla osób bezdomnych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz formy ich wsparcia,
- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności,
- ✓ liczba dzieci z osób ubogich, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych;
- ✓ liczba dzieci z rodzin ubogich, które dożywiano w trakcie nauki w szkole;
- ✓ liczba świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów;
- ✓ liczba osób, które otrzymały mieszkanie socjalne;
- ✓ liczba osób, które otrzymały mieszkanie komunalne;
- ✓ liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia interwencyjnego.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA;

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół;

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 2: *wsparcie inicjatyw z zakresu wzmacniania potencjału ekonomicznego gminy i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Stały monitoring i realizacja działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych z wykorzystaniem współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i innymi podmiotami działającymi na rzecz redukcji bezrobocia,
- Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie wsparcia dla osób poszukujących zatrudnienia poprzez wykorzystanie m.in. form pracy socjalnej,
- Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych, poprzez dystrybucję ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjnoedukacyjnych,
- Wsparcie materialne dla osób i rodzin dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
- Organizacja i wsparcie finansowe usług i podmiotów ukierunkowanych na aktywizację osób bezrobotnych,
- Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób dotkniętych bezrobociem i ich rodzin przy wykorzystaniu i realizowaniu kontraktów socjalnych,
- Wykorzystywanie narzędzi ekonomii społecznej dla reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych kobiet;
- ✓ liczba bezrobotnych długoterminowych;
- ✓ liczba programów skierowanych do osób bezrobotnych;
- ✓ liczba osób biorących udział w szkoleniach w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych;
- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia;
- ✓ liczba podjętych działań informacyjnych;

- ✓ liczba osób bezrobotnych objętych kontraktem socjalnym;
- ✓ liczba usług wspierających aktywizację zawodową.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, PUP.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY NR 4: *Wzmacnianie i rozwój potencjału lokalnego kapitału społecznego.*

Cel operacyjny nr 1: *rozwój społeczeństwa obywatelskiego i wzmacnianie aktywności społecznej mieszkańców.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podejmowanie inicjatyw na rzecz pobudzania aktywności społecznej mieszkańców gminy i większego włączenia ich w rozwiązywanie lokalnych problemów m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych,
- Podejmowanie inicjatyw mających na celu zwiększenie udziału wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców m.in. poprzez prowadzenie działań informacyjnych, spotkań oraz zwiększenie stopnia współpracy z placówkami oświatowymi,
- Integracja rodzin oraz wzmocnienie działań na rzecz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą poprzez różne formy imprez i wydarzeń kulturalnych,
- Tworzenie systemu podmiotów współpracujących na rzecz rozwoju środowiska lokalnego m.in. poprzez: edukowanie, aktywizowanie i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych,
- Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju i utrzymania relacji międzysąsiedzkich,
- Wsparcie inicjatyw grup młodzieżowych oraz wolontariatu,
- Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej celem zwiększenia aktywności mieszkańców gminy,
- Zapewnienie, rozwój i promocja całorocznej oferty kulturalnej dla mieszkańców,
- Zacieśnienie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie rozwiązywania problemów społecznych podmiotów funkcjonujących na terenie gminy,

- Stworzenie skutecznego systemu informacyjnego o aktualnych ofertach i formach świadczeń pomocowych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej,
- ✓ liczba obiektów sportowych,
- ✓ liczba świetlic wiejskich,
- ✓ liczba organizacji wolontarystycznych,
- ✓ liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych,
- ✓ liczba współpracujących podmiotów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy, Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL OPERACYJNY NR 2: *Budowa i rozwój sektora ekonomii społecznej.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Opracowanie i implementacja założeń rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- Stworzenie systemu wsparcia dla podmiotów i organizacji pozarządowych w celu tworzenia nowych i wzmacniania już istniejących podmiotów ekonomii społecznej,
- Upowszechnianie dobrych praktyk i modelowych działań podejmowanych na rzecz systemu ekonomii społecznej,
- Opracowanie systemu promocji i wsparcia przedsiębiorczości wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Organizacja systemu współpracy z podmiotami działającymi na rzecz środowiska lokalnego, którego celem jest m.in.: edukacja, aktywizacja i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych.

Wskaźniki realizacji (roczne):

- ✓ liczba podmiotów ekonomii społecznej, z którymi współpracuje samorząd,
- ✓ liczba podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy,

- ✓ liczba zadań zleczanych podmiotom ekonomii społecznej,
- ✓ liczba nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL OPERACYJNY NR 3: *wsparcie i rozwój systemu usług społecznych.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie udziału personelu administracyjnego, radnych, sołtysów, pracowników GOPS, członków GKRPA w szkoleniach, seminariach i konferencjach zawodowych,
- Ciągły rozwój umiejętności i kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych w celu efektywniejszej współpracy z osobami korzystającymi z pomocy społecznej,
- Zacieśnienie współpracy międzyinstytucjonalnej z zakresu rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy,
- Tworzenie i kreowanie pozytywnego wizerunku pracowników instytucji pomocy społecznej jako czynnika integracji między mieszkańcami,
- Wsparcie dla rozwoju infrastruktury pomocowej,
- Opracowanie systemu informacyjnego dla osób zainteresowanych wsparciem nt., aktualnej oferty i form pomocy.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba zorganizowanych szkoleń, seminariów, konferencji;
- ✓ liczba uczestników szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego;
- ✓ liczba udostępnionych informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych;
- ✓ liczba nowopowstałych obiektów infrastruktury pomocowej;
- ✓ liczba współpracujących podmiotów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy, Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY NR 5: *rozwój systemu wsparcia rodziny dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej oraz osobom uzależnionych.*

CEL OPERACYJNY NR 1: *Przeciwdziałanie zjawiskom przemocy domowej. Wsparcie systemu ochrony ofiar przemocy domowej.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
- Spójny system informacyjny o podmiotach i miejscach świadczących pomoc na rzecz ofiar przemocy domowej,
- Udzielanie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową,
- Zapewnienie dostępu ofiarom przemocy domowej do poradnictwa specjalistycznego,
- Nawiązywanie współpracy z podmiotami funkcjonującymi na terenie powiatu współodpowiedzialnymi za politykę działań służącą ograniczeniu zjawisk przemocy domowej,
- Podnoszenie potencjału instytucji i organizacji odpowiedzialnymi za realizację działań przeciwdziałania przemocy domowej,
- Zintegrowanie systemu opartego na aktualnej wiedzy i doświadczeniu praktycznych narzędzi pracy z osobami będącymi ofiarami przemocy domowej oraz osobami stosującymi wobec nich przemoc,
- Podejmowanie inicjatyw mających na celu podnoszenie wrażliwości i świadomości społecznej mieszkańców gminy w obszarze zjawiska przemocy domowej, transferowanie wiedzy nt. właściwych postaw i reakcji na wypadek wystąpienia sytuacji przemocowych, sposobów radzenia sobie z problemem m.in. poprzez: organizację lokalnych przedsięwzięć lub przyłączenie się do ogólnopolskich kampanii społecznych, których myślą przewodnią jest tematyka przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba założonych Niebieskich Kart;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej;
- ✓ liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy sprawcom i ofiarom przemocy domowej;

- ✓ liczba akcji społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA, ZI.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL OPERACYJNY NR 2: *Wsparcie systemu profilaktyki oraz zwiększenie dostępności poradnictwa i leczenia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.*

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym oraz będących jedną z alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- Rozpowszechnianie wiedzy nt. uzależnień od substancji i uzależnieniach behawioralnych połączone z promocją zdrowego stylu życia,
- Inicjowanie działań z zakresu zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin,
- System współpracy z instytucjami, stowarzyszeniami i osobami fizycznymi prowadzącymi działania z zakresu profilaktyki uzależnień,
- Wsparcie systemu placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- Monitoring problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz przeciwdziałanie nowym rodzajom uzależnień.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba zrealizowanych programów profilaktyki zdrowotnej,
- ✓ liczba uczestników programów profilaktyki zdrowotnej,
- ✓ liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych,
- ✓ liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień,
- ✓ liczba uczestników programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych,

- ✓ liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia i podjęto współpracę w zakresie profilaktyki uzależnień,
- ✓ liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe.

Jednostka realizująca: Gmina Lasowice Wielkie – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Monitoring i ewaluacja

Monitoring pozwala określić czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Osób Doznających Przemocy Domowej;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- 6) Sprawozdanie ze współpracy gminy Lasowice Wielkie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji

wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Ośrodka Pomocy Społecznej w Lasowicach Wielkich jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Strategia będzie podlegała corocznej ewaluacji. Ewaluacja pozwoli na ocenę skuteczności dokumentu w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur, a także ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym również finansowych.

Zaleca się także aktualizację Strategii nie rzadziej niż raz na rok, chyba że wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne wskazują na konieczność zmiany celów bądź zadań i programów pomocowych w trybie natychmiastowym. Aktualizacja Strategii powinna obejmować procedurę wprowadzenia zmian do dokumentu oraz niezbędne czynności, formularze oraz schemat działania związany ze zgłaszaniem, analizowaniem i wprowadzeniem korekt. Roczne raporty monitoringowe zawierające wnioski, sugestie i rekomendacje, pozwolą na ocenę skuteczności wdrażanej Strategii oraz dostarczą informacji co do konieczności podejmowania ewentualnych korekt lub aktualizacji strategii. Korekta działań strategicznych może wynikać ze zmian uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia powinna być aktualizowana po uprzednio przeprowadzonej ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Lasowice Wielkie na lata 2025-2030 będą m.in.: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 500 plus”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Spis tabel

Tabela 1 Matryca interesariuszy gminy Lasowice Wielkie.....	7
Tabela 2 Udział wg ekonomicznych grup wieku w % ludności w gminie Lasowice Wielkie w latach 2019-2023	13
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Lasowice Wielkie w latach 2021-2023	13
Tabela 4 Zasób mieszkaniowy gminy Lasowice Wielkie w latach 2021-2023	15
Tabela 5 Wskaźniki dotyczące szkolnictwa na terenie gminy	17
Tabela 6 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminie Lasowice Wielkie w latach 2020-2023	27
Tabela 7 Miejscowe zagrożenia wg rodzaju zagrożenia w gminie Lasowice Wielkie w latach 2021-2023	30
Tabela 8 Świadczenia na rzecz rodziny w gminie Lasowice Wielkie w latach 2021-2023	32
Tabela 9 Struktura źródeł utrzymania mieszkańców w gminie Lasowice Wielkie	33
Tabela 10 Działalność GKRPA.....	43
Tabela 11 Liczba założonych Niebieskich Kart w gminie Lasowice Wielkie w latach 2021-2023	48
Tabela 13 Analiza SWOT gminy Lasowice Wielkie	62

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności gminy Lasowice Wielkie w latach 2019-2023	12
--	----